

บทที่ 3

อำนาจศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

3.1 ความเป็นมาของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีมานานในทุกสังคม เดิมเรื่องความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นเรื่องที่สังคมไทยปกปิดเพราะความเชื่อที่ว่าความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นเรื่องส่วนตัว แต่ในปัจจุบันจากข่าวสารที่ปรากฏในสื่อต่างๆ เห็นได้ว่าการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และเชื่อว่าส่วนที่ปกปิดมีจำนวนมากกว่าที่ได้รับการเปิดเผย การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวโดยใช้กลไกของประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในขณะนั้นเพียงอย่างเดียวยังไม่เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกระทำซึ่งมักเป็นเด็กและสตรี เนื่องจากความสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ บางกรณีผู้ถูกกระทำไม่ประสงค์ให้ผู้กระทำต้องรับโทษ และกระบวนการทางอาญาใช้ระยะเวลาดำเนินการนานจึงส่งผลให้สตรีต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่าย ภาระในครอบครัว การต้องพึ่งพิงผู้กระทำผิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งความอับอายจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้จำเป็นต้องมีกฎหมายเฉพาะเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น¹

จากการเล็งเห็นถึงปัญหาของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ประธานกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ได้มีคำสั่งที่ 9/2544 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2544 แต่งตั้งอนุกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมายของ กสส. ให้มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยได้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของกฎหมายที่ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และมีมติเห็นควรให้ดำเนินการเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและกฎหมายขจัดความรุนแรงในครอบครัวเป็นลำดับแรก จึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติขจัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.

¹ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551), หน้า 1.

ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. 2546 เป็นผลให้คณะกรรมการชุดต่างๆ ที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ พ.ศ. 2543 ถูกยุบเลิกไป และได้มีการตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัวแห่งชาติ (กสค.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. 2546 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย โดยได้นำ "ร่างพระราชบัญญัติจัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ." เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัวแห่งชาติเพื่อเห็นชอบด้วยหลักการ ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีและสถาบันครอบครัวจึงได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2547

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้เสนอ "ร่างพระราชบัญญัติจัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ." ไว้ในแผนพัฒนากฎหมายของส่วนราชการประจำปี 2548 และได้ปรับปรุงชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น "ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ." ตามข้อสังเกตของคณะเจรจาข้อตกลงและประเมินการพัฒนามาตรฐานของส่วนราชการ ต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 9) ได้พิจารณาแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติเป็น "ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ." เพื่อให้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลในการยกร่างพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว ทั้งนี้ในการพิจารณาขึ้นคณะกรรมาธิการได้มีการอภิปรายในประเด็นของแต่ละมาตราของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. อย่างกว้างขวางจากผู้ทรงคุณวุฒิของสหวิชาชีพ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอำนาจศาลได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับอายุความในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว อำนาจศาลในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว การผิดฟ้องการฝากขังในคดีความรุนแรงในครอบครัว การทบทวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

สถานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2550 และได้ดำเนินการเสนอทูลเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2550 โดยให้มีผลบังคับเมื่อพ้น 90 วันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 ซึ่งตรงกับเดือนแห่งการรณรงค์ยุติความรุนแรงในเด็กและสตรี พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จึงมีผลใช้บังคับนับแต่นั้นเป็นต้นมา²

3.2 ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550

เหตุผลในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อน เกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่า การใช้กระบวนการทางอาญาเพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ ประกอบกับเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้³

² สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550, หน้า 1-3.

³ "พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550," ราชกิจจานุเบกษา 124 (14 สิงหาคม 2550):

การตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีมาตรการทางกฎหมายที่จะปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 2) ให้มีมาตรการทางกฎหมายที่จะเข้าไปแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องที่จะเยียวยาข้อขัดข้องเกี่ยวพันระหว่างบุคคลที่ใกล้ชิดกัน มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากการกระทำผิดทางอาญาทั่วไป
- 3) ให้ผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีงามในครอบครัวไว้ได้
- 4) ให้มีการคุ้มครองเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัวจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม
- 5) มีการนำมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมาใช้ชั่วคราวในชั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน และชั้นพิจารณา
- 6) สามารถกำหนดวิธีการหรือมาตรการแก้ไขผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว แทนการลงโทษทางอาญา

3.3 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 กำหนดบทบัญญัติทั้งสิ้น 18 มาตรา โดยได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับคดีความรุนแรงในครอบครัวทั้งกฎหมายสารบัญญัติเกี่ยวกับบทนิยามของความรุนแรงในครอบครัว บุคคลในครอบครัว กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษชั้นใหม่ที่ต่างจากประมวลกฎหมายอาญา อายุความ และกฎหมายวิธีสบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความในคดีความรุนแรงในครอบครัว โดยได้

นำเอานโยบายทางสังคมมาดำเนินการบังคับกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวด้วย ซึ่งรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยามของ ความรุนแรงในครอบครัว ว่า

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

การกระทำความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นความผิดทางอาญาที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยสามารถแยกองค์ประกอบความผิดได้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เป็นการกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว
- 2) เป็นการกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว แม้ยังไม่เกิดอันตรายขึ้นแต่ผู้กระทำรู้ว่าอันตรายนั้นอาจเกิดขึ้นได้ก็ถือว่าเป็นการกระทำความรุนแรงแล้ว
- 3) บังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดธรรมนองคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท⁴

แต่ทั้งนี้ในการพิจารณาชั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงความเห็นว่าการกระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่รวมถึงความผิดต่อชีวิต เพราะเมื่อผู้ถูกกระทำ

⁴ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550, หน้า 5-6.

ถึงแก่ความตายก็ไม่อาจฟื้นฟูความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ดังเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการรักษาสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัว⁵

3.3.2 บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550

บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ บุคคลในครอบครัว ซึ่งมาตรา 3 ได้นิยามว่า

"บุคคลในครอบครัว" หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพิงอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

คำว่า บุคคลในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 จึงมีความหมายอย่างกว้าง ถ้อยคำสภาพความเป็นจริงประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย เพื่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว จึงมีความหมายกว้างกว่าครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

- 1) คู่สมรส หมายถึง ชายและหญิงที่อยู่ร่วมกันโดยจดทะเบียนสมรส
- 2) คู่สมรสเดิม หมายถึง ชายและหญิงที่เคยจดทะเบียนสมรส ต่อมาภายหลังได้จดทะเบียนหย่า
- 3) ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส
- 4) บุตร หมายถึง บุตรตามความเป็นจริง ไม่ว่าบุตรนั้นจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม
- 5) บุตรบุญธรรม

⁵ สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติ, คณะกรรมการการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และความมั่นคงของมนุษย์, "รายงานการประชุมคณะกรรมการการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และความมั่นคงของมนุษย์," 12 มิถุนายน 2550.

6) สมาชิกในครอบครัว หมายถึง บุคคลที่มีสายสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางเครือญาติ อาทิ บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น

7) บุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน หมายถึง บุคคลใดที่ต้องพึ่งพาอาศัยไม่ว่าทางเศรษฐกิจหรือสังคม และอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีสายสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางเครือญาติ และต้องปรากฏว่าสายสัมพันธ์หรือการพึ่งพิงมีอยู่ในขณะที่มีการใช้ความรุนแรง⁶

3.3.3 การกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้กำหนดให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดทางอาญารฐานหนึ่งและได้กำหนดอัตราโทษไว้แยกต่างหากจากความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 4 ดังนี้

“มาตรา 4 ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ไม่ลบล้างความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ด้วย ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้”

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอาญาอีกฐานหนึ่งที่แยกต่างหากจากการทำร้ายร่างกาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นอัตราโทษเพียงเล็กน้อย ทั้งยังกำหนดให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอันยอมความได้ เนื่องจากมีเจตนารมณ์ให้คู่กรณีได้ประนีประนอมเพื่อธำรงไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว

⁶ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ. คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550. หน้า 6.

สำหรับในวรรคสองซึ่งกำหนดให้ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอันยอมความได้ และกำหนดให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 เป็นความผิดอันยอมความได้ โดยที่ความผิดอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295 นี้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งไม่อาจยอมความได้ เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะฟื้นฟูผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว และบำบัดพฤติกรรมของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว

อย่างไรก็ตามในมาตรานี้ได้กำหนดว่าแม้ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะเป็นความผิดอันยอมความได้แต่ไม่ลบล้างความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หมายถึง หากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เช่น นอกจากจะเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัวแล้วยังเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเด็กโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 391 และเป็นความผิดฐานทารุณกรรมเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 26(1) แม้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะเป็นความผิดอันยอมความได้แต่ความผิดตามกฎหมายอื่นสองฐานหลังนี้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้กระทำจึงยังคงมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายอื่น⁷

3.3.4 การกำหนดหน้าที่ในการแจ้งเหตุกระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้กำหนดกลไกในการคุ้มครองสถาบันครอบครัวเพื่อให้สังคมเข้าแทรกแซงสถาบันครอบครัวได้ โดยได้กำหนดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงในครอบครัวในมาตรา 5 และมาตรา 6 ดังนี้

“มาตรา 5 ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8-9.

การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง”

“มาตรา 6 การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ อาจกระทำโดยวาจา เป็นหนังสือทางโทรศัพท์ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด”

เนื่องจากนานาอารยประเทศต่างยอมรับว่าการก่อเหตุความรุนแรงในครอบครัวไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาภายในครอบครัว แต่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 จึงได้กำหนดให้ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ในการป้องกันการใช้ความรุนแรงในครอบครัว โดยบัญญัติให้บุคคลต่อไปนี้มีหน้าที่แจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่

- 1) ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว คือผู้เสียหาย
- 2) ผู้ที่พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 3) ผู้ที่ทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

สำหรับวิธีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจทำโดยวาจา เป็นหนังสือ ทางโทรศัพท์ วิธีทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใดก็ได้ จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการช่วยเหลือ คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวโดยเร็ว และได้กำหนดบทคุ้มครองผู้แจ้งโดยสุจริต ไม่ต้องรับผิดทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง⁸

3.3.5 อายุความ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้กำหนดเรื่องอายุความในการแจ้งความและร้องทุกข์ขึ้นเป็นพิเศษแตกต่างจากอายุความของ ความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

“มาตรา 7 ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ หรือมิได้มีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกระทำด้วย

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9-10.

ความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว”

อายุความในคดีความรุนแรงในครอบครัวได้ระบุไว้ใน 2 กรณี

1) ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 ภายใน 3 เดือน นับแต่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความฟ้องร้อง

2) ถ้ามิได้ร้องทุกข์ตามมาตรา 6 ซึ่งหมายถึงการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา^{*} ภายใน 3 เดือน นับแต่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความฟ้องร้อง

ทั้งนี้คำว่า วิสัยหรือโอกาส คือความสามารถของบุคคลในเวลาที่เหมาะสมซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่จะต้องพิจารณาเป็นกรณีไป อย่างไรก็ตาม อายุความของความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวต้องอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 (4) คือ ถ้าไม่ได้ฟ้อง และได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดเวลา 5 ปีนับแต่กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ⁹

3.3.6 บทบาทของพนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มี 2 ประเภท คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ทั่วไป และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี

พนักงานเจ้าหน้าที่ทั่วไปมีบทบาทในคดีความรุนแรงในครอบครัว ดังต่อไปนี้

* ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) บัญญัติว่า “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้น ได้กล่าวโดยมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ”

⁹ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กงกกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. หน้า 11-12.

1) อำนาจในการเข้าไปในเคสสถานหรือสถานที่เกิดเหตุความรุนแรงในครอบครัว

มาตรา 6 วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับแจ้งตามมาตรา 5 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคสสถานหรือสถานที่ที่เกิดเหตุเพื่อสอบถามผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานที่นั้นเกี่ยวกับการกระทำที่ได้รับแจ้ง รวมทั้งให้มีอำนาจจัดให้ ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ในกรณีที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวประสงค์จะดำเนินคดี ให้จัดให้ผู้นั้นร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าผู้นั้นไม่อยู่ในวิสัยหรือมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องทุกข์แทนได้”

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบเห็นการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับแจ้งเหตุ ตามมาตรา 5 ทราบเหตุความรุนแรงในครอบครัว จะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย 2 ประการ คือ

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคสสถานหรือสถานที่เกิดเหตุ เพื่อดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาล เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องการให้รัฐเข้าไปคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในทันที และต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน

(2) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ และจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยไม่เป็นการบังคับให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดต่อส่วนตัว จึงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เสียหายที่จะรักษาประโยชน์ของตน¹⁰

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-11.

2) อำนาจในการจัดให้มีการไกล่เกลี่ยและทำสัญญายอมความ

นอกจากนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวยังมีบทบาทในการยุติคดีโดยการช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความทำสัญญายอมความกัน ตามมาตรา 16 ดังต่อไปนี้

“มาตรา 16 เพื่อประโยชน์ในการยอมความในคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล แล้วแต่กรณี อาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นสมควรเพื่อให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันหรืออาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้ว ให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้วแต่กรณีด้วย ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญายอมความขึ้นหรือจะขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญายอมความกันต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลก็ได้

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นว่าสัญญายอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญายอมความนั้น”

พนักงานเจ้าหน้าที่จึงมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อช่วยไกล่เกลี่ยคู่ความให้ยอมความกัน เมื่อการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ ให้คู่ความทำสัญญายอมความต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเนื้อหาของสัญญายอมความนั้นจะต้องไม่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน¹¹

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี^{*} พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้ให้อำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวเมื่อมีการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวแล้ว ดังนี้

“มาตรา 10 ในการดำเนินการตามมาตรา 8 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยให้มีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งรวมถึงการให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร”

พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีจึงมีอำนาจการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวได้ค่อนข้างกว้าง เนื่องจากสามารถออกคำสั่งใดๆ ตามสมควรเพื่อระงับเหตุทันทีทันใดหรือเหตุฉุกเฉิน ทั้งยังมีอำนาจให้ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้น ออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือเข้าใกล้ตัวบุคคลในครอบครัว ตลอดจนกำหนด

* ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ในการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2551 ข้อ 7 - พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ได้แก่

- (1) ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจขึ้นไป
- (2) นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ
- (3) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

วิธีการดูแลบุตร อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เหล่านี้เป็นเหมือนอำนาจกึ่งตุลาการจึงต้องมีการเสนอมาตรการต่อศาลเพื่อให้ตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

3.3.7 บทบาทของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวน หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* โดยพนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) การสอบสวน

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 8 กำหนดว่า เมื่อมีการร้องทุกข์ภายในอายุความ 3 เดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำอยู่ในวิสัยหรือมีโอกาสที่จะแจ้งความหรือร้องทุกข์ได้ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องทำการสอบสวนโดยเร็วและส่งตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมง หากมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ขอคัดฟ้องต่อศาลได้คราวละไม่เกิน 6 วัน โดยในการสอบปากคำผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขออยู่ร่วมด้วยในขณะสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา

2) การขอมความ

ในกรณีที่มีการขอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้อง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 12 วรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นและให้นำวิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองความปลอดภัยผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บน มาเป็น

* ระเบียบกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พ.ศ. 2551 ข้อ 3 “พนักงานสอบสวน หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

เงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลงโดยอนุโลม โดยอาจรับฟังความเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคลในครอบครัวประกอบด้วยก็ได้ หากได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงและเงื่อนไขครบถ้วนแล้วจึงจัดให้มีการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ได้ และหากมีการฝ่าฝืนพนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งยกคดีขึ้นดำเนินการต่อไป

3.3.8 มาตรการควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลคดีความรุนแรงในครอบครัว

เพื่อเป็นการป้องกันการนำเสนอข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้กำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนคือ

" มาตรา 9 เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๕ หรือมีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในคดีตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

คำว่า "โฆษณา" หมายถึง การเผยแพร่หนังสือออกไปยังสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ เช่น การป่าวร้อง การป่าวประกาศ ไม่ว่าจะกระทำโดยภาพ โดยเสียง โดยตัวอักษร หรือเป็นหนังสือ หรือกระทำโดยภาพและเสียง

คำว่า "เผยแพร่" หมายถึง โฆษณาให้แพร่หลาย หรือทำให้แพร่หลายออกไปซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใดๆ

ในมาตรา 9 จึงเป็นมาตรการห้ามมิให้มีการพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีการใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว โดยผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้พิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่มีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นเสียหายเนื่องจากการพิมพ์ โฆษณา หรือเผยแพร่หรือไม่ นอกจากนี้หากการเผยแพร่ดังกล่าวจงใจให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำด้วยความ

รุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องรับผิดชอบในมูลละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย¹²

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 9 สอดคล้องกับมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 และมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 แต่ความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2534 ผู้โฆษณาหรือเผยแพร่ต้องมีเจตนาที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายด้วย

3.3.9 มาตรการทางนโยบาย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้อำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ดังนี้

1) การจัดระบบงานสนับสนุนการดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรา 13 โดยกำหนดให้เป็นภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดให้มีระบบงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินการและการบังคับตามมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 โดยกำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในขณะนี้ร่างกฎกระทรวงของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีสาระสำคัญคือ

(1) ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลในการดำเนินงานและบังคับให้เป็นไปตาม มาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 โดยให้มีหน้าที่ใน

¹² สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550, หน้า 15.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 มาตรา 93 บัญญัติว่า "ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น"

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 27 บัญญัติว่า "ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ"

การกำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติงาน และประสานกับศูนย์ปฏิบัติการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินการและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล รวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายตามมติของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และจัดทำแผนงานงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

(2) ให้หน่วยงานต่างๆ เป็น “ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว” ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในการสนับสนุนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และศาล โดยให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการรับผิดชอบในกรณีความผิดที่เกิดในเขตกรุงเทพมหานคร หรือความผิดที่ประมวลกฎหมายอาญาให้ถือว่าเกิดในราชอาณาจักรและไม่อยู่ในเขตจังหวัดใด หรือความผิดที่เกิดนอกราชอาณาจักร และให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดรับผิดชอบในกรณีความผิดที่เกิดในเขตจังหวัด

(3) ให้ศูนย์ปฏิบัติการให้ข้อเท็จจริงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และศาล เพื่อดำเนินการและบังคับให้เป็นไป ตามมาตรา 10 มาตรา 11 และ มาตรา 12 เช่น การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ ความเสียหายเบื้องต้นที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับ หรือสูญเสียไป รายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับอันตรายที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอาจถูกกระทำด้วยความรุนแรงซ้ำจากผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ สภาพความจำเป็นที่ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวจะต้องเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ รวมทั้งการฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พฤติการณ์ของผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่จะก่อให้เกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวซ้ำ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลพิจารณาสั่งห้ามผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดๆ ในครอบครัว พฤติการณ์ของผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล สภาพข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว สภาพครอบครัวและความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพื่อกำหนดมาตรการหรือวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษ การให้ข้อเท็จจริงที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งการให้

ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสภาพการดูแลบุตร เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลออกคำสั่งเกี่ยวกับการดูแลบุตร เช่น การดูแลบุตรซึ่งเป็นเด็กไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 สภาพที่จะเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของบุตรอันเกิดจากการที่บุตรอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง สภาพความเป็นอยู่ การเลี้ยงดูอุปนิสัย และความประพฤติของบุตรอันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายในการกระทำความผิดหรือจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพ

(4) ให้ศูนย์ปฏิบัติการประสานงานกับหน่วยงานหรือเจ้าพนักงานเพื่อสนับสนุนการบังคับตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือคำสั่งและคำพิพากษาของศาล ได้แก่ การรับเรื่องราวเกี่ยวกับการฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลทราบ การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต กรมอนามัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็ก สตรีและครอบครัว บ้านพักฉุกเฉิน เครือข่ายชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานหรือเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล กรมราชทัณฑ์ กรมการปกครอง และกรมคุมประพฤติ ในการดำเนินการแก่ผู้กระทำผิด

(5) ให้ศูนย์ปฏิบัติการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้การบังคับตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล เช่น การประสานความร่วมมือกับแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อตรวจร่างกายหรือจิตใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจจัดให้มีสถานที่การสอบปากคำผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในสถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวโดยคำนึงถึง เพศ อายุ สภาพจิตใจ และพฤติการณ์อื่น ๆ ประกอบ และจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใด เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงหรือสอบปากคำผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้โดยไม่ทำให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจซ้ำจากการสอบปากคำ การจัดให้มีที่พักที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว นับแต่ได้รับแจ้งเหตุ หรือประสานงานเพื่อให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใน

ครอบครัวเข้าพักในบ้านพักฉุกเฉินหรือสถานแรกรับ จนกว่าจะปลอดภัยจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรงซ้ำ การประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนเพื่อให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับการรักษาร่างกายหรือฟื้นฟูจิตใจในกรณีที่ได้รับอันตรายจากการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว การจัดหาอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ หรือจัดให้มีการทำงานระหว่างที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวพักอยู่ในศูนย์ปฏิบัติการ หรือบ้านพักฉุกเฉินหรือสถานแรกรับ ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอ การประสานงานกับ กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงร้องขอค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

(6) เมื่อมีคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาลเกี่ยวกับผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ให้ศูนย์ปฏิบัติการดำเนินการประสานความร่วมมือกับแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อตรวจร่างกายหรือ จิตใจ และให้คำปรึกษาแก่ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสาธารณสุขจังหวัด หรือสถานพยาบาลของเอกชนหรือสถานที่พักพิงของรัฐหรือเอกชนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ จัดให้มีที่พักที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวนับแต่มีคำสั่งห้ามเข้าที่พำนัก หรือห้ามเข้าใกล้ตัวผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง หรือประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวเข้าพักในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำ ความรุนแรงซ้ำ รายงานผลการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อศาลเกี่ยวกับการฟื้นฟู บำบัดรักษา การปฏิบัติตามเงื่อนไขระหว่างถูกคุมความประพฤติ การทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และการทำทัณฑ์บนของผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งการติดตามและประเมินผลความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตลอดจนสมาชิกในครอบครัว ทั้งก่อนและหลังการมีคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเพื่อให้ศาลพิจารณารอกคำสั่งเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเงื่อนไขในคำสั่งหรือคำพิพากษา

(7) ก่อนที่จะมีการออกคำสั่งตามมาตรา 10 และมาตรา 11 พนักงานเจ้าหน้าที่และศาล มีอำนาจขอให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และศูนย์ปฏิบัติการแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สุขภาพกายและจิตของผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว รวมถึงมูลเหตุของการที่ก่อให้เกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

สภาพปัญหาและสาเหตุเพื่อพิจารณาสั่งการได้อย่างถูกต้อง ในกรณีฉุกเฉินโดยมีเหตุอันสมควรที่ต้องรีบสั่งการตามมาตรา 10 และ 11 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลออกคำสั่งเท่าที่จำเป็นก่อนที่จะได้รับข้อเท็จจริงดังกล่าวได้

(8) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นในครอบครัวประกอบก่อนการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อการยอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้อง ตามมาตรา 12 ให้ศูนย์ปฏิบัติการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมให้ความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ออกตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัตินี้

(9) ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจัดทำระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว เช่น การจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสถิติคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ จำนวนการยอมความ โดยจัดทำระบบข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรี และรัฐสภา และเพื่อทราบสถานการณ์การกระทำความผิด การปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมาย และการวางแผนในการป้องกันและควบคุมการกระทำความรุนแรงในครอบครัว การจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติครอบครัวและการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ประวัติของผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวและการดำเนินคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นระบบเดียวกันและสามารถให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล พนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หรือหน่วยงานอื่นที่บังคับใช้กฎหมายนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ รวมถึงสามารถสืบค้นข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

(10) ให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และหน่วยงานอื่น จัดฝึกอบรม พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นพนักงานสอบสวน และผู้ประนีประนอมซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษา หรือไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัตินี้ตามหลักสูตรที่สำนักงานกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์ปฏิบัติการหรือหน่วยงานอื่นจะจัดฝึกอบรมเองหรือส่งบุคลากรของตนเข้ารับการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยสำนักงานก็ได้ รวมทั้งการจัดเพิ่มเติมความรู้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้

(11) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประนีประนอม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

2) การรายงานคดี ตามมาตรา 17 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปีแสดงจำนวนคดีการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนด มาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง เพื่อไม่ให้ประสบปัญหาในการรวบรวม ข้อมูลจึงต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง ได้แก่ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาลยุติธรรม และสำนักงานคุมประพฤติ รวมทั้งการจัดระบบงานรองรับการดำเนินการด้วย

3) ภารกิจของรัฐมนตรีผู้รักษากฎหมาย ตามมาตรา 18 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งในปัจจุบันมีระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 5 ฉบับ ดังนี้

(1) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการทำ บันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการยอมความถอนคำร้องทุกข์ ในชั้นสอบสวน พ.ศ.2551

(2) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 พ.ศ.2551

(3) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ ดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็นหรือได้รับแจ้งเหตุความรุนแรงใน ครอบครัว พ.ศ.2551

(4) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการในการออกบัตรและแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวนพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 พ.ศ. 2551

(5) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2551

3.4 อำนาจของศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใน ครอบครัว พ.ศ.2550

การดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม หลายหน่วยงาน แต่ฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ได้แก่ศาล บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ อำนาจศาลและเป็นข้อขัดข้องที่สำคัญในการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้มี 5 ประการ ดังต่อไปนี้

3.4.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ

เมื่อมีการฟ้องคดีความรุนแรงในครอบครัวต่อศาล ศาลจะรับฟ้องได้เฉพาะในคดีที่ ได้แจ้งความหรือร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในอายุความ หรือฟ้องคดีต่อศาลภายใน กำหนดอายุความเท่านั้นเนื่องจากสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปเมื่อคดีขาดอายุความตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39(6)

สำหรับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 7 ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องอายุความไว้ 2 กรณี คือ

1) ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้ง ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความฟ้องร้อง

2) ถ้ามิได้มีการร้องทุกข์¹³ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีขาดอายุความฟ้องร้อง

ซึ่งในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 5 ได้กำหนดตัวบุคคลที่สามารถทำหน้าที่แจ้งเหตุการณ์กระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ อันได้แก่

- 1) ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 2) ผู้ที่พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 3) ผู้ที่ทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

อายุความตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้ถูกระทำ โดยอายุความเริ่มนับตั้งแต่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้

จากการบัญญัติให้อายุความในคดีความรุนแรงในครอบครัวขึ้นอยู่กับวิสัยและโอกาสที่ผู้ถูกระทำจะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ศาลจึงมีหน้าที่ต้องตีความตามข้อเท็จจริงแห่งคดีว่าผู้เสียหายอยู่ในวิสัยและโอกาสที่จะแจ้งความหรือร้องทุกข์เมื่อใดเพื่อให้อายุความเริ่มนับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งความผิดอันยอมความได้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 กำหนดให้ผู้เสียหายต้องแจ้งความหรือร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่รู้

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) บัญญัติว่า "คำร้องทุกข์" หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้น ได้กล่าวโดยมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ"

เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีต่อศาล ศาลต้องพิจารณาว่าจะรับฟ้องไว้หรือไม่ หากยังอยู่ในกำหนดอายุความศาลก็มีอำนาจรับพิจารณาคดีต่อไปได้ หากคดีใดที่ผู้เสียหายแจ้งความหรือร้องทุกข์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพ้นกำหนด 3 เดือน นับแต่ผู้เสียหายอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่อาจแจ้งความได้ คดีนั้นขาดอายุความทำให้ผู้เสียหายไม่อาจใช้สิทธิในการดำเนินคดีนั้นได้อีก

3.4.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว

ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่ง ในคดีความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 คือศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด เนื่องจากคดีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีผลกระทบต่อสถานภาพ สิทธิ และความเป็นอยู่ รวมถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว นอกจากนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนรวมทั้งบุคคลในครอบครัว

แต่หากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง เป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดตามกฎหมายอื่นและกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่า มาตรา 8 วรรคสอง กำหนดให้ดำเนินคดี คือ ผัดฟ้อง ฝากขัง และฟ้องคดี ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ไปบังคับใช้โดยอนุโลม ตามหลักเกณฑ์เรื่องความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทให้นำหลักเรื่องความผิดที่มีบทลงโทษหนักกว่ามาใช้ โดยมีรายละเอียดคือ

1) กรณีที่ได้กระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา 4 วรรคหนึ่งเท่านั้นโดยไม่มี ความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ไม่ว่าผู้กระทำจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ให้ดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจ หากมีการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวและความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินกว่า 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การพิจารณาคดีความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวกับความผิดตามกฎหมายอื่น ยังอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

2) กรณีที่มีการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว และ ความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งกฎหมายอื่นมีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือน หรือปรับเกินกว่า 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การพิจารณาคดีดังกล่าวให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณา ความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีอัตราโทษสูงกว่า ซึ่งอาจเป็นศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญา ศาล อาญากรุงเทพใต้ หรือศาลอาญารธนบุรี แล้วแต่กรณี และศาลดังกล่าวนั้นมีอำนาจนำบทบัญญัติที่ ระบุในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ไปใช้บังคับ โดยอนุโลมด้วย¹⁴

สำหรับการพิจารณาพิพากษา คดีความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดทางอาญา ที่ไม่มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำผิด แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรงใน ครอบครัวยุติและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในครอบครัว ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนด ทางเลือกให้แก่ศาลในการกำหนดโทษผู้กระทำผิด โดยให้มีมาตรการอื่นๆ แทนการลงโทษทาง อาญาได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 12 วรรคหนึ่ง ให้อำนาจศาลมีคำสั่งในเรื่องวิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองพาดพิงผู้กระทำความผิด ให้ ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอัน เป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนแทนการลงโทษจำคุกหรือปรับแก่ ผู้กระทำความผิดก็ได้

ในปัจจุบันมีระเบียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการดำเนินการแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวแทนการ ลงโทษและเงื่อนไขการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ แล้ว ระเบียบฉบับนี้กำหนดให้ศาลใช้วิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษ โดยให้พิจารณาถึงสาเหตุแห่ง การกระทำความผิด พฤติการณ์แห่งคดี อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของผู้กระทำความผิด ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดวิธีการอย่างอื่นที่ไม่ใช่โทษให้เหมาะสม กับผู้กระทำความผิดแต่ละรายโดยมุ่งถึงความสงบสุข การอยู่ร่วมกันในครอบครัว โดยศาลอาจ สอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคลในครอบครัวประกอบดุลพินิจด้วยก็ได้ ซึ่ง

¹⁴ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. หน้า 13-14.

ระเบียบฉบับนี้นำมาใช้เฉพาะในกรณีความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงความผิดในข้อหาอื่น

3.4.3 การออกคำสั่งอนุญาตมัดฟ้อง

ในคดีความรุนแรงในครอบครัวเมื่อมีการร้องทุกข์แล้วพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนโดยเร็ว ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็น และส่งตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่ได้ตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว แต่หากมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่อาจยื่นฟ้องได้ทันกำหนด เช่น ต้องทำการสอบสวนพยานอีก 3 ปาก และกำลังเร่งการสอบสวนอยู่ ต้องรอผลตรวจลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหา หรือรอสอบสวนพยานบุคคลและรวบรวมพยานเอกสารประกอบสำนวนการสอบสวน รอชั้นสูตรบาดแผลจากแพทย์ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอเป็นคำร้องเพื่อขอมัดฟ้องต่อศาลได้คราวละไม่เกิน 6 วัน แต่ต้องไม่เกิน 3 คราว โดยนำกฎหมายจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้โดยอนุโลม หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มัดฟ้องได้

กำหนดระยะเวลาของการมัดฟ้องตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาตรา 7 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง^๑ ที่นำมาใช้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 โดยอนุโลมมีดังต่อไปนี้

1) การขอมัดฟ้องในครั้งแรกจะต้องยื่นก่อนกำหนดระยะเวลา 48 ชั่วโมงสิ้นสุดลงหากไปครบในวันหยุดราชการก็ต้องยื่นก่อนวันหยุดราชการ หากครบในเวลาที่ยังไม่ถึง

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาตรา 7 บัญญัติว่า "ในการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ เมื่อมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวนจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนและหรือจากที่ทำการของพนักงานอัยการมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย"

ในกรณีที่เกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคแรก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอมัดฟ้องต่อไปได้อีกคราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามคราวในการวินิจฉัยคำร้องเช่นว่านี้ ถ้ามีการขอให้ซึ่งผู้ต้องหาด้วย หรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่า จะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานมาเบิกความประกอบก็ได้

เวลาทำการปกติหรือก่อนถึงเวลาทำการปกติก็ต้องยื่นคำขอตัดพียงในวันและเวลาทำการปกติ ก่อนที่จะครบระยะเวลา การขอตัดพียงในครั้งแรกศาลอาจอนุญาตให้น้อยกว่า 6 วันก็ได้

2) ในครั้งที่สอง สามารถขอได้อีกไม่เกิน 6 วันและจะต้องมีคำขอเป็นคำร้องก่อนครบวันสุดท้ายของคราวแรกที่ศาลอนุญาต

3) ในครั้งที่สาม สามารถขอต่อระยะเวลาตัดพียงได้อีก 6 วัน

การขอตัดพียงในครั้งที่ 1-3 นี้หากผู้ต้องหา มาศาล ศาลจะต้องสอบถามผู้ต้องหาว่าจะคัดค้านประการใดหรือไม่ ส่วนกรณีผู้ต้องหาไม่มาศาลเพราะได้รับประกันตัวไปในชั้นสอบสวน ศาลสามารถอนุญาตตามคำขอตัดพียงได้¹⁵

3.4.4 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ศาลมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์แก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในกรณีเร่งด่วนได้ 2 กรณี ดังนี้

1) ให้ความเห็นชอบหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์เป็นการชั่วคราวของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงเป็นการชั่วคราว ซึ่งมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 10 รวมไปถึงการให้ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้น การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว ห้ามเข้าใกล้บุคคลในครอบครัว

¹⁵ พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา, คำอธิบายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์หนังสือและแนะนำศึกษากฎหมายนครหลวง, 2529), หน้า 23-31.

และการกำหนดวิธีการดูแลบุตร เป็นการให้อำนาจเชิงกึ่งตุลาการแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และคำสั่งบางประเภทเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เหล่านี้

มาตรา 10 วรรคสอง ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเสนอคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่ง เพื่อให้ศาลพิจารณา หากศาลเห็นชอบทั้งหมดก็ให้มาตรการนั้นมีผลต่อไป แต่หากศาลไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือในภายหลังมีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจไต่สวนและมีคำสั่งได้โดยพลันที่จะแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง เพิกถอนคำสั่ง หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมตามมาตรา 10 วรรคสามได้

ในกรณีผู้มีส่วนได้เสียกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคำสั่งของศาลไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว สามารถยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือเพื่อขอให้ศาลทบทวนคำสั่งได้ภายใน 30 วันนับแต่ทราบคำสั่งนั้น หากไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งหรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้วคำสั่งของศาลย่อมเป็นที่สุด ตามมาตรา 10 วรรคสี่

หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ของศาลแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁶

2) ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หรือจะออกคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในกรณีที่จำเป็นเร่งด่วนได้ในระหว่างการสอบสวน หรือระหว่างการพิจารณาของศาล และได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ศาลมีอำนาจในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ตามมาตรา 11 วรรค 1

¹⁶ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, กองกลาง, ฝ่ายนิติการ, คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550, หน้า 16-17.

เมื่อศาลออกคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์แล้วต่อมาภายหลังมีพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงใดๆ เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความรุนแรงหรือผู้ถูกระทำให้เปลี่ยนแปลงไป มาตรา 11 วรรค 2 ให้อำนาจศาลแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์นั้น รวมทั้งสามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ศาลมีอำนาจกำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 11 วรรค 3¹⁷

3.4.5 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

เนื่องจากความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอันยอมความได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 15 ได้กำหนดให้ศาลมีบทบาทเกี่ยวกับการยุติและระงับข้อพิพาทระหว่างคู่ความในคดีความรุนแรงในครอบครัว โดยไม่ว่าคดีความรุนแรงในครอบครัวจะดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้มีการยอมความกันโดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันของครอบครัวเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงหลักการประกอบกับการใช้ดุลพินิจของศาลด้วยดังต่อไปนี้

- 1) การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- 2) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ
- 3) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่สมาชิกที่เป็นผู้เยาว์
- 4) มาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภรรยาและบุคคลในครอบครัวให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17-18.

สำหรับบทบาทของศาลในการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มีดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีการขอมความ หรือการถอนฟ้องในความผิดฐานกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา 12 วรรคสอง

เพื่อป้องกันมิให้ผู้เสียหายที่ตกลงขอมความกับผู้กระทำผิดโดยมี ข้อตกลงใดๆ ได้รับความเสียหายเพราะผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว กฎหมายจึง กำหนดห้ามมิให้พนักงานสอบสวนหรือศาลดำเนินการจัดให้มีการขอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือ ถอนฟ้องให้แก่คู่กรณี เว้นแต่จะได้มีการทำบันทึกข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นครบถ้วน แล้ว

โดยเหตุที่การขอมความ หรือถอนฟ้อง เป็นการทำให้สิทธิการดำเนินคดี อาญาที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) ให้ศาลจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการขอมความ การถอนฟ้องนั้น และกำหนดให้ นำวิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองผู้ถูกกระทำผิด ให้ผู้กระทำผิดชดเชยเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ การทำงานสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำ ทัศนคติ มาเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลงโดยอนุโลม ทั้งนี้ศาลอาจรับฟังความเห็นของ ผู้เสียหายหรือบุคคลในครอบครัวประกอบด้วยก็ได้ และเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในบันทึก ข้อตกลงครบถ้วนแล้วจึงให้มีการขอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้องได้

หากผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของบันทึก ข้อตกลง พนักงานสอบสวนหรือศาลจะไม่จัดให้มีการขอมความ ถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้องให้

2) การจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมขอมความและทำ สัญญาขอมความตาม มาตรา 16

ในคดีความรุนแรงในครอบครัวศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะ บุคคลเพื่อช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ขอมความกัน โดยผู้ประนีประนอมอาจเป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ผู้แทนชุมชน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นๆ ที่พนักงาน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 บัญญัติว่า "สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปดังต่อไปนี้...

(2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือขอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย..."

เจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นสมควร เมื่อการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จให้คู่ความทำสัญญายอมความขึ้นต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้วแต่กรณี และเนื้อหาของสัญญายอมความนั้นต้องไม่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งต่อบทบัญญัติของกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

หากปรากฏว่าคู่กรณีกระทำการฝ่าฝืนยอมเป็นเงื่อนไขให้ศาลมีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามสัญญายอมความนั้น

3.5 อำนาจหน้าที่ของศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายต่างประเทศ

3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจำนวนมากโดยเฉพาะการใช้ความรุนแรงกับเด็กและสตรีซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัว อนึ่ง เนื่องด้วยประเทศสหรัฐอเมริกาประกอบด้วยมลรัฐต่างๆ ถึง 51 มลรัฐและต่างมีอำนาจทางนิติบัญญัติที่จะตรากฎหมายของตนดั่งนั้นในการศึกษาจึงเลือกศึกษาเฉพาะกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์กเท่านั้น

มลรัฐนิวยอร์กได้ตราพระราชบัญญัติศาลครอบครัว (New York Family Court Act) ตั้งแต่ ค.ศ. 1962 โดยกำหนดกระบวนการพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวใน หมวด 8 และกระบวนการพิจารณาคดีคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรมใน หมวด 10 ต่อมาในปี ค.ศ. 1994 สภาองเกรสได้ออกกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Law) ชื่อ พระราชบัญญัติว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อผู้หญิง (Violence Against Women Act) เพื่อให้รัฐบาลกลางมีอำนาจดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติศาลครอบครัว (New York Family Court Act) เป็นกฎหมายที่กล่าวถึงกระบวนการพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัว (Family Offense Proceeding) โดยในระยะแรกศาลครอบครัวมีอำนาจพิเศษเหนือความผิดอาญาเกี่ยวกับครอบครัวทั้งหมด โดยต้องนำคดีมาฟ้องและพิจารณาในศาลครอบครัวเท่านั้น แต่ศาลครอบครัวอาจใช้ดุลพินิจโอนคดีไปยังศาลอาญาได้ อย่างไรก็ตามปี ค.ศ. 1977 ได้เปลี่ยนแปลงกฎหมายและกำหนดให้ศาลครอบครัวมีอำนาจซ้อนกับศาลอาญาในความผิดอาญาเกี่ยวกับครอบครัว และในปี ค.ศ. 1981 ได้แก้ไขกฎหมายโดยลดอำนาจของศาลครอบครัวมิให้มีอำนาจพิจารณาเหนือคดีการทำร้ายร่างกายระดับที่ 1 (Assault in the First Degree) การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากแรงกดดันจากองค์กรสตรี

ผู้เสียหาย และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวเห็นว่าการเน้นการบำบัดเยียวยา (treatment) ผู้กระทำผิด ทำให้เจ้าพนักงานละเลยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์เดิมของศาลครอบครัวจาก "เพื่อดำรงรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว" มาเป็น "ความพยายามที่จะยุติความรุนแรง ระวังความแตกร้างในครอบครัวเพื่อให้ความคุ้มครองสมาชิกในครอบครัว" โดยพระราชบัญญัติศาลครอบครัว (The Family Court Act 1962) อนุญาตให้คู่สมรสที่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งทำร้ายสามารถเลือกที่จะดำเนินการในศาลครอบครัวได้ 2 ประการ คือ ยื่นคำขอประนีประนอมข้อพิพาท (Conciliation Procedures) หรือ ยื่นคำร้องต่อศาล (File a Court Petition)

บทบาทของศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.5.1.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ

ศาลครอบครัวหรือศาลอาญามีอำนาจรับฟ้องในคดีความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้เสียหายหรือผู้ประสบความรุนแรงยื่นคำฟ้องต่อศาลแม้ขณะยื่นคำฟ้องเจ้าพนักงานยังไม่ได้จับกุม หรือผู้ประสบเหตุยังไม่ได้ร้องขอให้จับกุมผู้ก่อเหตุความรุนแรง เพราะการจับกุมไม่เป็นข้อสำคัญในการเริ่มพิจารณาคดี¹⁸ ทั้งนี้อายุความในการฟ้องคดีความรุนแรงในครอบครัวขึ้นอยู่กับประเภทของความผิดอาญาที่ได้กระทำลง ตามประมวลกฎหมายอาญา (Penal Law)¹⁹

3.5.1.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัวของมลรัฐนิวยอร์กคือศาลครอบครัวและศาลอาญา โดยศาลใดจะมีอำนาจพิจารณาคดีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายในการดำเนินคดี โดยพิจารณาจาก

¹⁸ วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และอำนาจ เนตยสุภา, รายงานวิจัย การประเมินกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์อักษร, 2546) หน้า 154.

¹⁹ <http://public.leginfo.state.ny.us>

1) ศาลครอบครัว มีอำนาจพิจารณาคดีในส่วนแบ่ง ในกรณีที่ประสงค์เพื่อระงับความรุนแรง ยุติความแตกแยกในครอบครัว และให้ความคุ้มกัน ตลอดจนการออกคำสั่งคุมประพฤติ

2) ศาลอาญา มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา ในกรณีนี้ที่ประสงค์ฟ้องร้องผู้กระทำผิดให้ถูกพิพากษาลงโทษ

แม้ว่าศาลครอบครัวและศาลอาญามีเขตอำนาจทับซ้อนกัน แต่พระราชบัญญัติศาลครอบครัว (New York Family Court Act) มาตรา 812-Procedures for Family Offense Proceeding กำหนดให้ความผิดอาญาระหว่างบุคคลในครอบครัวที่อยู่ในอำนาจของศาลครอบครัวได้แก่ การประพฤติตนไม่สมควร (Disorderly Conduct) ฐานข่มขืนใจระดับที่หนึ่ง (Harassment in the First Degree), การข่มขืนใจระดับที่สอง (Harassment in the Second Degree), การข่มขืนใจโดยมีเหตุจรรยาในระดับที่สอง (Aggravated Harassment in the Second Degree), การข่มขู่ในระดับที่สอง (Menacing in the Second Degree), การข่มขู่ในระดับที่สาม (Menacing in the Third Degree), การทำให้เกิดอันตรายโดยประมาทเลินเล่อ (Reckless Endangerment), การทำร้ายร่างกายในระดับที่สอง (Assault in the Second Degree), การทำร้ายร่างกายในระดับที่สาม (Assault in the Third Degree), การพยายามทำร้ายร่างกาย (an Attempted Assault)²⁰

สำหรับศาลอาญาของมลรัฐนิวยอร์กมีแผนกคดีความรุนแรงในครอบครัว (New York State's Domestic Violence Court) ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดอาญาต่อคู่สมรส โดยศาลอาญาแผนกคดีความรุนแรงในครอบครัวมีองค์คณะผู้พิพากษาที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ทนายความที่ปรึกษาแก่ฝ่ายผู้เสียหาย และกลุ่มผู้ช่วยด้านเทคนิค โดยศาลอาญาแผนกคดีความรุนแรงในครอบครัวได้รับการพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมเพื่อตอบสนองกับคดีความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการเสริมความปลอดภัยแก่ผู้ถูกระทำความรุนแรง ให้ผู้กระทำความผิดแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย ให้ความสะดวกในการเข้าถึงการให้บริการ ให้ความปลอดภัยโดยจัดให้มีการเฝ้าระวัง สร้างความร่วมมือกันระหว่างศาล ชุมชน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหาย โดยถือว่าเป็นศาลชำนาญพิเศษที่ให้ความสำคัญกับการจัดการคดีความรุนแรงใน

²⁰ <http://law.onecle.com>

ครอบครัว โดยศาลอาญาแผนกคดีความรุนแรงในครอบครัวแห่งแรกตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1996 ที่เมือง Brooklyn ต่อมาจึงได้ตั้งแผนกคดีความรุนแรงในครอบครัวในศาลอาญา (Criminal Court) และ ศาลสูง (Superior Courts) ทั่วทั้งมลรัฐนิวยอร์ก²¹

อย่างไรก็ตาม คดีที่อยู่ในอำนาจศาลครอบครัวอาจโอนคดีไปยังศาลอาญา แผนกคดีความรุนแรงในครอบครัวได้ ตามพระราชบัญญัติศาลครอบครัว (New York Family Court Act) มาตรา 813-Transfer to Criminal Court ที่กำหนดว่า เพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรมแห่งคดีหากศาลเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดทางอาญาศาลอาจโอนคดีให้อัยการฟ้องที่ศาลอาญาหรือโอนทั้งคดีที่พิจารณาในศาลครอบครัวไปให้อัยการฟ้องต่อศาลอาญาได้ โดยโจทก์ต้องให้ความยินยอม เมื่อศาลทั้งสองศาลเห็นชอบกับการโอนคดีผลของคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว การถามคำให้การจำเลย โอนไปยังศาลอาญาด้วย²²

3.5.1.3 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตลอดจนบุคคลอื่นในครอบครัว พระราชบัญญัติศาลครอบครัว (New York Family Court Act) ให้อำนาจศาลออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราวรวมทั้งคำสั่งคุ้มครองเด็กชั่วคราว (Temporary Order of Protection/ Temporary Order for Child Support) ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนให้อำนาจศาลในการออกคำสั่งวางข้อกำหนด (Order of Disposition) และคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ (Order of Protection) นอกจากนี้ศาลยังมีอำนาจสั่งห้ามหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีหรือพกพาอาวุธปืน (Suspension and Revocation of License to Carry, Propose Firearm) เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตลอดจนบุคคลอื่นที่อยู่ในครอบครัว

²¹ <http://www.nycourts.gov>

²² <http://law.onecle.com>

1) การออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราวและคำสั่งคุ้มครองเด็กชั่วคราว (Temporary Order of Protection/ Temporary Order for Child Support)

มาตรา 828 (1)-(3) กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวเมื่อมีเหตุฉุกเฉินและมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยจะก่อเหตุความรุนแรงต่อโจทก์หรือบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวอีก ศาลจะทำการไต่สวนฝ่ายเดียวและออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวได้ทันที

และในมาตรา 828 (4) ศาลยังมีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองเด็กชั่วคราวพร้อมกับคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโจทก์ชั่วคราวก็ได้ ถ้าปรากฏว่าเด็กจะไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม เช่น การตั้งผู้ปกครองเด็กชั่วคราว การสั่งให้โจทก์หรือจำเลยจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือสั่งให้นำเด็กไปรับบริการด้านสวัสดิการต่างๆ ในชุมชน²³

2) การออกคำสั่งวางข้อกำหนด (Order of Disposition)

การฟังพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาเพื่อวางข้อกำหนดพิจารณาจากคำฟ้องและพยานของโจทก์ ไม่จำเป็นต้องรับฟังพยานโดยปราศจากข้อสงสัยอย่างการพิสูจน์การกระทำ ความผิดทางอาญา และเมื่อศาลได้รับฟังพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาวางข้อกำหนดแล้วศาลมีอำนาจออกคำสั่งวางข้อกำหนด ตามมาตรา 841 โดยศาลอาจมีคำสั่งได้ดังต่อไปนี้

ก. ให้ยกคำร้องหรือคำฟ้องเสียถ้าข้อกล่าวหาของโจทก์ไม่น่าเชื่อถือ

ข. ให้เลื่อนการพิจารณาชี้ขาดออกไปแต่ไม่เกินกว่า 6 เดือน

ค. วางข้อกำหนดให้คุมประพฤติจำเลยได้ไม่เกิน 1 ปี และกำหนดเงื่อนไขให้จำเลยเข้ารับคำปรึกษาหรือเข้าหลักสูตรการศึกษาเพื่อยุติพฤติกรรมรุนแรง ก้าวร้าว (Violent Behavior Programs) อาจรวมถึงการบำบัดอาการติดสุราหรือยาเสพติดโดยใช้ค่าใช้จ่ายของจำเลยเอง

ง. ออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ (Order of Protection) ตามมาตรา 842

²³ วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และอำนาจ เนตยสุภา, รายงานวิจัย การประเมินกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว, หน้า 157.

จ. ออกคำสั่งให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์แต่ไม่เกิน 1,000 เหรียญสหรัฐ ศาลอาจออกคำสั่งตาม ข้อ ข. ค. ง. พร้อมกับคำสั่งให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายก็ได้ เว้นแต่จำเลยได้ชดใช้ความเสียหายแก่โจทก์จนเป็นที่พอใจแล้ว

คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา 841 ไม่มีผลทำให้คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวที่ออกโดยฉุกเฉินสิ้นสุดไป นอกจากนี้ศาลสามารถการวางข้อกำหนดต่างๆ ให้มีผลบังคับใช้กับผู้ที่เคยเป็นคู่สมรส(former spouse) หรือบุคคลที่มีบุตรด้วยกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีการสมรสและอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาหรือไม่²⁴

3) การออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ (Order of Protection)

เมื่อมีการไต่สวนมูลฟ้อง (Fact-finding Hearing) เสร็จแล้วศาลจะต้องพิจารณาวางข้อกำหนดออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพทันที โดยให้พนักงานคุมประพฤติทำรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงเสนอต่อศาล

การออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา 841(c) ของศาลเพื่อให้โจทก์หรือจำเลยปฏิบัติตามต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ส่วนในกรณีที่จำเลยก่อเหตุกระทำความรุนแรงในครอบครัวร้ายแรงการออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ถ้ามีพยานหลักฐานน่าเชื่อว่าพฤติการณ์ความรุนแรงยังมีอยู่ต้องระงับพฤติการณ์นั้นไว้ในคำสั่งคุ้มครอง ศาลอาจกำหนดในคำสั่งคุ้มครองให้โจทก์หรือจำเลยกระทำความดังต่อไปนี้

ก. ให้อยู่ห่างจากบ้าน โรงเรียน สถานที่ทำงานหรือสถานที่ใดๆ ที่ศาลกำหนด ของอีกฝ่ายหนึ่งบิดามารดา หรือเด็ก โดยศาลต้องคำนึงถึงคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก่อนหน้านั้นถ้าหากมี พฤติการณ์หรือความประพฤติของจำเลย บาดแผลที่ผู้เสียหายถูกทำร้าย การใช้ยาเสพติดให้โทษ การเสพสุรา การใช้อาวุธ

ข. คำสั่งอนุญาตให้บิดามารดา หรือบุคคลที่ศาลมีคำสั่งเข้าเยี่ยมเด็กได้ตามวันและเวลาที่ศาลกำหนด

ค. คำสั่งให้ละเว้นจากการก่อเหตุการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 159.

ง. คำสั่งให้บุคคลที่ศาลกำหนดเข้าไปในที่พักอาศัยระหว่างเวลาที่ศาลกำหนดไว้

จ. คำสั่งให้ละเว้นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือสวัสดิภาพของเด็กโดยปราศจากเหตุอันควร

ฉ. คำสั่งให้ชำระค่าใช้จ่ายอันควรแก่ที่ปรึกษาหรือให้ชำระค่าธรรมเนียมแทนอีกฝ่ายที่เกิดจากการดำเนินคดี

ช. คำสั่งให้จำเลยไปรับการบำบัดแก้ไขหรือเข้าหลักสูตรเพื่อช่วยให้ยุติพฤติกรรมรุนแรง อาจรวมถึงการบังคับให้ไปรับการแก้ไขฟื้นฟูอาการติดยาเสพติด การเสพสุรา โดยใช้ค่าใช้จ่ายของจำเลยเอง

ซ. สั่งให้จำเลยชำระค่ารักษาพยาบาล ค่าบำบัดฟื้นฟูเนื่องจากการก่อความรุนแรงในครอบครัว

ฅ. คำสั่งให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันจำเลยให้ก่อความรุนแรงอีก

ในกรณีที่ศาลยังไม่ได้ออกคำสั่งคุ้มครองเด็กชั่วคราว (Temporary Order of Child Support) ศาลอาจจะออกคำสั่งคุ้มครองเด็กเพิ่มเติมตามความจำเป็นก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าจำเลยจะมีทรัพย์สินเพียงพอหรือไม่ ทั้งนี้ศาลจะแนะนำให้โจทก์ขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ท้องถิ่นเพื่อให้เด็กได้รับความปลอดภัยตลอดระยะเวลาที่คำสั่งคุ้มครองเด็กมีผลบังคับ²⁵

4) การห้ามหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีหรือพกพาอาวุธปืน (Suspension and Revocation of License to Carry, Propose Firearm)

เมื่อศาลออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราว (temporary order of protection) ตามมาตรา 828 แล้ว ศาลมีอำนาจตามมาตรา 842-a ดังนี้

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 159-160.

ก. ไม่อนุญาตให้มีหรือให้เลื่อนการใช้ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน

ข. ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยอาจใช้อาวุธปืนก่อเหตุหรือข่มขู่ต่อบุคคลที่ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลมีอำนาจสั่งให้เลื่อนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน หรือห้ามไม่ให้ออกใบอนุญาตให้²⁶

อย่างไรก็ตามหากผู้เสียหายมีวัตถุประสงค์ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด โดยฟ้องคดีอาญาต่อศาลอาญา ศาลอาญามีอำนาจสั่งให้ใช้วิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษทางอาญา คือ การคุมประพฤติ (Probation) การควบคุมดูแล (Probation Supervision) การบำบัดนิสัยในสถานบำบัด เข้าร่วมโครงการอบรมที่ศาลกำหนด ทำงานบริการสาธารณะหรือบริษัทที่ไม่หวังผลกำไร แทนการลงโทษจำคุกได้ โดยศาลจะพิจารณาจากประวัติ ลักษณะนิสัย เงื่อนไขอื่นๆ ของจำเลย โดยระยะเวลาคุมประพฤติขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความผิดอาญาและโทษที่ศาลจะพิพากษา²⁷

เมื่อศาลมีคำสั่งคุ้มครองแล้วในหมวด 11 กำหนดว่าคู่ความที่ต้องต้องการอุทธรณ์คำสั่งของศาลสามารถอุทธรณ์ต่อแผนกรับอุทธรณ์ในศาลสูงของรัฐนิวยอร์ก (Supreme Court) ภายในเวลา 30 วันนับแต่ศาลมีคำสั่ง

3.5.1.4 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

เพื่อเป็นการระงับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีในคดีความรุนแรงในครอบครัว พระราชบัญญัติศาลครอบครัวของมลรัฐนิวยอร์กได้ให้อำนาจศาลดำเนินการไกล่เกลี่ยเพื่อให้คู่กรณียุติคดี

ในมาตรา 823 ศาลมีอำนาจแนะนำให้โจทก์หรือผู้มีส่วนได้เสียไกล่เกลี่ยอย่างไม่เป็นทางการตามสมควร หากผู้เสียหายไม่ฟ้องคดีต่อศาลก็จะนำมาตราการคุมประพฤติ (Probation Service) มาใช้ หากสามารถตกลงกันได้คู่ความจะต้องส่งข้อตกลงเพื่อให้ศาลครอบครัวเห็นชอบ เมื่อศาลอนุญาตให้ยุติคดีการพิจารณาพิพากษาหลักฐานจะไม่ดำเนินต่อไป ศาลจะออกคำสั่งให้ข้อตกลงที่ได้ทำขึ้นระหว่างคู่ความมีผลบังคับผูกพันจำเลยให้ปฏิบัติตาม

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 161.

²⁷ <http://www.public.leginfo.state.ny.us>

ข้อตกลงนั้น โดยศาลจะต้องทำบันทึกไว้ด้วย ทั้งนี้ถ้อยคำที่ให้ไว้ระหว่างการประชุมทำข้อตกลงในชั้นไต่สวนเบื้องต้น (Preliminary Conference) จะไม่ใช่เป็นพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีในศาลนี้ หรือในศาลอาญาต่อไป

นอกจากนี้ในหมวด 9 ส่วน 1 กำหนดว่าเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีไม่ว่าคดีจะดำเนินไปอยู่ในระยะใด ศาลมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างไม่เป็นทางการเพื่อระงับความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว โดยในการไกล่เกลี่ยนี้ศาลจะต้องไม่ออกคำสั่งใดๆ ที่จะกระทบต่อสถานภาพสมรสของผู้ร้องหรือคู่สมรสของผู้ร้อง ทั้งนี้ถ้อยคำใดที่ได้ให้ไว้ในชั้นไกล่เกลี่ยจะไม่ใช่เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีนั้นหรือคดีอื่นๆ²⁸

3.5.2 ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีครอบครัวและความรุนแรงในครอบครัว ค.ศ.1976 (The Domestic Violence and Matrimonial Proceeding Act 1976) และพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีครอบครัวในศาลแขวง ค.ศ. 1978 (The Domestic Proceedings and Magistrate's Court Act 1978) ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิขอให้ศาลออกคำสั่งคุ้มครองทางแพ่งได้ 2 กรณีเท่านั้นคือ

กรณีแรก การคุ้มครองชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดีขอแยกกันอยู่หรือคดีฟ้องหย่า ศาลมีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือควบคุม (Restraining) มิให้คู่ความฝ่ายใดถูกรบกวน (Molesting) ทำร้าย (Assaulting) หรือแทรกแซงอีกฝ่ายหนึ่ง แต่จำกัดเฉพาะคู่สมรสที่ขอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

กรณีที่สอง การขอคุ้มครองชั่วคราวในคดีละเมิด (Tort) กล่าวคือ ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงมิได้เป็นคู่สมรสโดยขอบด้วยกฎหมายกับผู้กระทำความรุนแรงจะต้องฟ้องเป็นคดีละเมิดก่อนจึงจะขอคุ้มครองชั่วคราวได้

ต่อมาประเทศอังกฤษได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว 5 ฉบับ ได้แก่

²⁸ <http://public.leginfo.state.ny.us>

1) พระราชบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัว ค.ศ. 1976 (The Domestic Violence and Matrimonial Proceeding Act 1976) ให้ความคุ้มครองชายหญิงที่อยู่กันอย่างสามีภรรยาที่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายและที่อยู่ด้วยกันโดยมิได้สมรสตามกฎหมาย โดยไม่ให้การคุ้มครองการอยู่ร่วมกันรูปแบบอื่น เช่น การอยู่ด้วยกันอย่างเพื่อนหรือครอบครัว การอยู่ร่วมกันของคู่รักร่วมเพศ

2) พระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีครอบครัวในศาลแขวง ค.ศ. 1978 (The Domestic Proceedings and Magistrate's Court Act 1978) ให้ความคุ้มครองเฉพาะคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น คู่สมรสที่อยู่กันด้วยกันฉันท์สามีภรรยาแต่มิได้สมรสกันโดยชอบ สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งคู่สมรสที่หย่ากัน ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครอง

3) พระราชบัญญัติว่าด้วยบ้านที่เป็นสินสมรส ค.ศ. 1983 (Matrimonial Homes Act 1983) เป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิของคู่สมรสในการครอบครองบ้านที่เป็นสินสมรส คู่สมรสอาจได้สิทธิครอบครองโดยกฎหมายหรือโดยสัญญา ศาลมีอำนาจพิจารณารับรองสิทธิครอบครอง ชับไล่ ห้าม หรือระงับการใช้สิทธิครอบครองบ้านที่เป็นสินสมรสชั่วคราวได้

4) พระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว ค.ศ. 1996 (Family Law Act 1996) บัญญัติเพิ่มเติมมาตรการทางแพ่งในการคุ้มครองเหยื่อผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว โดยให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวเพื่อยุติความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นกับคู่สมรส บุตร ผู้เยาว์ หรือสมาชิกในครอบครัวก่อนเริ่มดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ทั้งนี้ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงมีสิทธิดำเนินคดีอาญาและฟ้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งจากผู้กระทำ ความรุนแรงได้

5) พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม ค.ศ. 1997 (Protection From Harassment Act 1997) ให้การคุ้มครองคู่สมรสที่ถูกคุกคามจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งและขยายความคุ้มครองไปถึงบุคคลอื่นที่ถูกคุกคาม (Harassment) แม้ไม่มีความเกี่ยวข้องเป็นคู่สมรสกันก็ตาม โดยให้อำนาจศาลออกคำสั่งคุ้มครองบุคคลจากการคุกคามหรือการกระทำอันมีลักษณะคล้ายกันจากบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว²⁹

²⁹ วนชัย คงสกลร์ และ นฤมล โพรแจ่ม, ความรุนแรงในครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สหประชาพานิชย์,

3.5.2.1 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว

ในคดีความรุนแรงในครอบครัวผู้เสียหายอาจใช้สิทธิฟ้องคดีได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญา อำนาจศาลในการพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีจึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่แตกต่างกัน

ทางแพ่ง

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษามีคำสั่งคือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัว (Family Proceeding Court) ในที่นี้คือศาลเมือง (County Court) และศาลแขวง (Magistrate's Court) โดยมีเขตอำนาจดังนี้

1) คดีที่มีความซับซ้อน คือกรณีขอให้ศาลออกคำสั่งเกี่ยวกับการครอบครองที่อยู่อาศัย (Occupation Order) อยู่ในอำนาจของศาลเมือง (County Court)

2) คดีทั่วไปที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง (Magistrate's Court)

ทั้งนี้หากคู่ความประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งโอนคดีจากศาลแขวง (Magistrate's Court) ไปยังศาลเมือง (County Court) จะต้องอุทธรณ์ต่อแผนกคดีในศาลสูง (Division Court of the High Court) ภายใน 14 วันนับแต่มีคำสั่งโอนคดี

ทางอาญา

ผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาคือพนักงานอัยการ (Crown Prosecution Service, CPS) หากอัยการไม่ฟ้องคดีอาญาผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิฟ้องให้ชดเชยค่าเสียหายทางแพ่งได้ แต่ทั้งนี้อัยการจะพยายามฟ้องคดีอาญาทุกเรื่องที่เป็นไปได้ โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัวในทางอาญา คือ

1) คดีทั่วไปอยู่ในอำนาจของศาลแขวง (Magistrate's Court)

2) คดีความรุนแรงในครอบครัวที่มีความรุนแรง เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา อยู่ในอำนาจ Crown Court

ทั้งนี้อาจโอนคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง (Magistrate's Court) ไปยังศาล Crown Court ได้โดยจะต้องเป็นฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง (Magistrate's Court) และ Crown Court ด้วย แต่ศาลพิจารณาแล้วว่าไม่เหมาะที่จะทำการพิจารณาโดยรวบรัด จึงเห็นควรให้โอนคดีและคณะลูกขุนเห็นควรให้พิจารณาในศาล Crown Court โดยมีอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดเทียบเท่ากับความผิดฐานลักทรัพย์ ข้อโกง ความผิดอาญาที่เกิดความเสียหาย 5,000 ปอนด์ขึ้นไป หรือการมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสารเสพติด

การดำเนินคดีในทางอาญาส่วนใหญ่ศาลจะกำหนดกรอบของบทลงโทษอย่างแคบ น้อยมากที่สุดจะพิพากษาลงโทษจำคุกหรือโทษปรับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection from Harassment Act 1997) ให้อำนาจผู้พิพากษาของศาลแขวง (Magistrate's Court) ออกคำสั่งห้ามหรือควบคุม (Restraining Orders) การทำสัญญาว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งศาล (Binding over Orders) การปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข (Conditional Discharge) หรือการลงโทษทางสังคม (Community Penalties)

สำหรับการลงโทษทางสังคม (Community Penalties) ได้บัญญัติไว้ในหมวด 33 ของพระราชบัญญัติอำนาจศาลอาญา (Powers of Criminal Court (Sentencing Act) 2000) ได้แก่ คำสั่งห้ามออกจากบ้านในเวลาที่กำหนด (a Curfew Order) การคุมประพฤติ (a Probation Order) การบริการสาธารณะ (a Community Service Order) คำสั่งให้กระทำหลายอย่างรวมกัน (a Combination Order) คำสั่งให้ตรวจสารเสพติด (a Drug Treatment and Testing Order) การให้เข้าร่วมอบรม (an Attendance Center Order) การเข้าไปตรวจตรา (a Supervision Order)

ทั้งนี้ผู้พิพากษาศาลแขวง (Magistrate) อาจกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Preventative Justice) เพื่อเป็นการรักษาความสงบ ป้องกันไม่ให้ก่อความวุ่นวายอีกในอนาคต ศาลอาจอำนาจกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพียงอย่างเดียวหรืออาจใช้ร่วมกันกับโทษทางอาญาอื่นก็ได้ ส่วนการทำสัญญาระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดคู่ความสามารถกำหนดอย่างไรก็ได้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล หรือแล้วแต่ศาลเห็นสมควร

พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection from Harassment Act 1997) ยังกำหนดมาตรการทางอาญาเพื่อเสริมมาตรการของพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (Family Law Act 1996) โดยให้อำนาจศาลออกคำสั่งกักกันตัว (Restraining

Orders) เพื่อป้องกันการกระทำความผิดหลายประการ เป็นมาตรการเสริมการเยียวยาทางแพ่ง โดยกำหนดความผิด 2 ฐานความผิดคือ ฐานรบกวนก่อให้เกิดความรำคาญ (Criminal Harassment) อยู่ในอำนาจศาลแขวง (Magistrate's Court) และการทำให้กลัว (Fear of Violent) อยู่ในอำนาจศาล Crown Court³⁰

3.5.2.2 การออกคำสั่งอนุญาตฝากขัง

ในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (Family Law Act 1996) วางหลักการเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องหาว่า เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมผู้ต้องหามาแล้ว ผู้ต้องหาจะมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อกล่าวหาภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่ถูกจับตัวเว้นแต่ขอขยายระยะเวลาได้ และเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาแล้ว ผู้ต้องหาอาจถูกควบคุมตัวไว้หรือได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยพนักงานอัยการมีบทบาทในการการกำกับดูแลการทำงานของพนักงานตำรวจ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวไว้ในระหว่างการพิจารณาคดี เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องดำเนินการขอฝากขังต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฝากขังโดยผู้ต้องหาจะถูกควบคุมที่ศาล แต่ถ้ากำหนดระยะเวลาฝากขังไม่เกิน 3 เดือนผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจ

ส่วนในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกัน ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในบังคับอาจวางหลักประกันต่อศาลเพื่อประกันการปฏิบัติตามคำสั่งศาลแทนถูกฝากขัง โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของศาล เพื่อให้แน่ใจว่าผู้อยู่ในบังคับนั้นจะมาให้การต่อศาลหลักประกันอาจเป็นเงินประกันหรืออาจค้ำประกันโดยบุคคลเพื่อรับรองความประพฤติของบุคคลนั้น

ส่วนการคุมขังในกรณีอื่นๆ เช่น ถ้าผู้อยู่ในบังคับคำสั่งไม่อาจปรากฏตัวต่อศาลได้เนื่องจากสุขภาพ หรือมีเหตุขัดข้องประการอื่นๆ ระยะเวลาคุมขังระหว่างรอพิจารณาคดีสามารถขยายได้หากศาลเห็นสมควร³¹

³⁰ <http://www.dca.gov.uk>

³¹ <http://www.dca.gov.uk>

3.5.2.3 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ประเทศอังกฤษกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวในพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (The Family Court Act 1996) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกรบกวน (Protection From Harassment Act 1997)

1) การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (The Family Court Act 1996)

พระราชบัญญัตินี้ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือที่อยู่อาศัย (Property or Matrimonial Rights) ตลอดจนคุ้มครองบุคคลในครอบครัวจากการถูกรบกวนทำร้าย (Non-molestation)

(1) การออกคำสั่งให้ครอบครองที่อยู่อาศัย (Occupation Order)

เมื่อเกิดการกระทำความรุนแรงในครอบครัว บุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน (Associated Person) สามารถยื่นร้องขอต่อศาลเพื่อให้ออกคำสั่งคุ้มครองเกี่ยวกับการครอบครองที่อยู่อาศัย) ซึ่งศาลมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 33 ดังต่อไปนี้

- ก. ออกคำสั่งให้ผู้ร้องขอคงมีสิทธิในทรัพย์สินต่อไป
- ข. ออกคำสั่งให้จำเลยต้องอนุญาตให้ผู้ร้องขอเข้าไปหรืออยู่ในบ้านพักอาศัยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนต่อไป
- ค. ออกคำสั่งให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายเข้าครอบครองทรัพย์สิน
- ง. ออกคำสั่งห้าม/เลื่อน/จำกัดการใช้สิทธิครอบครองในบ้าน

จ. ออกคำสั่งห้ามมิให้คู่สมรสฝ่ายที่มีสิทธิในบ้านซึ่งเป็น
 สนิมรสอยู่อาศัยร่วมกันชั่วคราว หรือระงับซึ่งสิทธิในที่อยู่อาศัยดังกล่าว เพื่อให้คู่สมรสอีกฝ่ายได้
 อยู่อาศัย

ฉ. ออกคำสั่งให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงออกจากบ้านหรือ
 บางส่วนของบ้านที่อยู่อาศัยร่วมกัน (Dwelling House or Part of the Dwelling House)

ช. ออกคำสั่งจำกัดมิให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้าเขตกำหนด
 ซึ่งอาจรวมถึงที่อยู่อาศัย (Dwelling House)

นอกจากนี้ศาลอาจมีคำสั่งว่าผู้ร้องมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัย
 หรือมีสิทธิครอบครองบ้านอันเป็นสินสมรสได้ซึ่งการออกคำสั่งคุ้มครองเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยหรือที่อยู่
 อาศัยอันเป็นสินสมรสศาลจะต้องพิจารณาเหตุการณืแวดล้อมทั้งปวงถึง ความจำเป็นและ
 ความสามารถในการหาที่อยู่อาศัยของแต่ละฝ่าย รายได้ ผลกระทบของคำสั่งคุ้มครองต่อความ
 ปลอดภัยและความเป็นอยู่ ตลอดจนพฤติกรรมของแต่ละฝ่ายที่มีต่อกัน เมื่อศาลมีคำสั่งคุ้มครอง
 เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยแล้วคำสั่งมีผลตลอดระยะเวลาที่กำหนดในคำสั่ง หรือจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์
 ตามที่ระบุในคำสั่ง เช่น บุตรบรรลุนิติภาวะ ทั้งนี้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งเดิมได้ และ
 เมื่อมีคำสั่งคุ้มครองเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยแล้ว ศาลยังมีอำนาจบังคับคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้ง
 สองฝ่ายบำรุงรักษาที่อยู่อาศัยรวมถึงชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้สอยรวมถึงค่าเช่าถ้าหากมี
 ด้วย

(2) การออกคำสั่งคุ้มครองจากการถูกรบกวน (Non-
 molestation Order)

ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองจากการถูกรบกวน ได้ในกรณีใด
 กรณีหนึ่ง หรือทั้งสองกรณีดังนี้

ก. คำสั่งวางข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้กระทำการรบกวนทำ
 ร้ายผู้ที่มีความสัมพันธ์กับตน (Associated Person)

ข. คำสั่งวางข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการรบกวน
 หรือทำร้ายเด็กซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับตน (Relevant Child)

การออกคำสั่งคุ้มครองจากการถูกรบกวนให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงรวมถึงการรักษาสุขภาพ ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ยื่นคำร้องขอคุ้มครองที่จะได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองและเด็กที่เกี่ยวข้อง

การออกคำสั่งที่อยู่อาศัยและคำสั่งคุ้มครองจากการถูกรบกวนศาลจะต้องไต่สวนพยานหลักฐานทั้งสองฝ่าย เว้นแต่มีเหตุฉุกเฉินศาลอาจจะไต่สวนฝ่ายเดียวและออกคำสั่งฝ่ายเดียวได้ (Ex Part Order) นอกจากนี้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าเพื่อความเป็นธรรมและความสะดวกศาลอาจออกคำสั่งคุ้มครองที่อยู่อาศัยหรือคุ้มครองจากการถูกรบกวนแม้ว่าจำเลยจะยังไม่ได้รับหมายเรียกก็ได้ เช่น ผู้ร้องหรือเด็กอาจได้รับภัยอันตรายจากผู้ก่อเหตุหรือจำเลย

(3) อำนาจจับกุมในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งศาล (Arrest for Breach of Order)

ถ้าปรากฏว่าผู้ก่อเหตุความรุนแรงในครอบครัวยังมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะชมชู่หรือก่อเหตุรบกวนทำร้ายผู้ร้องหรือเด็กอีก ศาลจะออกคำสั่งให้จับกุม (Attach a Power of Arrest) พร้อมกับคำสั่งคุ้มครองก็ได้ เว้นแต่ศาลพิจารณาจากพฤติการณ์ทั้งปวงแล้วเป็นที่พอใจว่าผู้ร้องหรือเด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเพียงพอ ศาลจะไม่ออกคำสั่งให้จับพร้อมกับคำสั่งคุ้มครองก็ได้ ซึ่งในกรณีที่ศาลออกคำสั่งให้จับกุมแล้วหากผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองกระทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้อหนึ่งข้อใด เจ้าพนักงานตำรวจ (Constable) มีอำนาจจับกุมได้ทันทีโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายจับ (Without Warrant) ได้

ส่วนกรณีที่ศาลไม่ได้ออกคำสั่งให้จับกุมไปพร้อมกับคำสั่งคุ้มครองด้วย หากผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองทั้งหมดหรือบางส่วนผู้ร้องมีสิทธิขอให้ศาลออกหมายจับได้ แต่ทั้งนี้ผู้ร้องจะต้องสาบานตนต่อศาลและแถลงให้ศาลทราบว่ามีเหตุที่น่าเชื่อว่าผู้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในคำสั่งคุ้มครอง เมื่อจับกุมตัวผู้ฝ่าฝืนแล้วให้นำตัวส่งศาลที่ออกหมายจับทันที ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งให้ขังได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตให้ประกันตัว

2) การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection From Harassment Act 1997)

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้การคุ้มครองคู่สมรสที่ถูกคุกคามจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งตลอดจนขยายความคุ้มครองไปถึงบุคคลอื่นที่ถูกคุกคามด้วยแม้จะไม่เกี่ยวข้องเป็นคู่สมรสกันก็ตาม นอกจากนี้ยังกำหนดให้การคุกคามเป็นความผิดทางอาญาอีกฐานหนึ่ง และกำหนดวิธีการเยียวยาทางแพ่ง สำหรับอำนาจศาลพระราชบัญญัติฉบับว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection From Harassment Act 1997) มีดังนี้

(1) อำนาจออกข้อบังคับหรือข้อกำหนด

ศาลมีอำนาจออกข้อบังคับหรือข้อกำหนดแก่ผู้กระทำความรุนแรงได้ในกรณีที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกคุกคามฟ้องและเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกคุกคามต่อศาลสูง (High court) หรือศาลเมือง (County court) ให้ออกคำสั่งห้าม (Injunction) หรือข้อกำหนด (Restrain) มิให้กระทำการใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาล

(2) การออกหมายจับในกรณีที่จำเลยฝ่าฝืนคำสั่งศาล

หากโจทก์เห็นว่าจำเลยกระทำการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาล โจทก์มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับเพื่อจับกุมจำเลยที่กระทำการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาลได้ ซึ่งการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของศาลถือว่าเป็นความผิด และเมื่อเป็นความผิดตาม PHA 1997 แล้วย่อมไม่เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลอีก

(3) การออกคำสั่งห้ามรบกวนหรือจำกัดการคุกคาม

นอกจากการออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการคุกคามในกรณีที่ได้ลงโทษผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection From Harassment Act 1997) แล้วศาลมีอำนาจออกคำสั่งห้ามจำเลยมิให้กระทำการใดอันเป็นการคุกคามผู้เสียหายได้อีก ตามมาตรา 5 คำสั่งดังกล่าวศาลจะออกเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายหรือบุคคลใดๆ ที่ระบุ คำสั่งนี้มีผลเฉพาะระยะเวลาใดเวลาหนึ่งจนกว่าศาลจะมีคำสั่งใหม่ โดยบุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกคำสั่งให้เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนคำสั่ง คือ พนักงานอัยการ หรือจำเลยหรือบุคคลใดที่ถูกระบุไว้ในคำสั่งคุ้มครองการคุกคาม

การที่จำเลยฝ่าฝืนคำสั่งศาลโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรถือเป็นความผิดอาญา ในคดีไต่สวนมูลฟ้อง (On Conviction/ On Indictment) มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ถ้าเป็นคดีลหุโทษ (Summary Conviction) มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือทั้งจำทั้งปรับ³²

สำหรับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกบังคับตามสัญญายอมไม่พอใจคำสั่งให้ครอบครองที่อยู่อาศัย (Occupation Order) หรือคำสั่งคุ้มครองให้พ้นจากการถูกรบกวนทำร้าย (Non-molestation Order) ของศาล สามารถยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือยกเลิกวิธีการคุ้มครองต่อศาลที่ออกคำสั่งนั้นเพื่อให้ศาลทำการไต่สวนพิจารณาข้อเท็จจริงอีกครั้ง ภายใน 14 วันนับแต่ศาลมีคำสั่ง ซึ่งศาลที่มีอำนาจรับอุทธรณ์มีความแตกต่างกันในแต่ละคดี คือ

- 1) การอุทธรณ์คำสั่งคุ้มครองที่ออกโดยศาลพิจารณาคดีครอบครัว (Family Proceeding Court) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคือแผนกคดีในศาลสูง (Divisional Court of the High Court)
- 2) การอุทธรณ์คำสั่งคุ้มครองที่ออกโดยผู้พิพากษา District Judge ในศาลเมือง (County Courtly) ผู้มีอำนาจพิจารณาคดีคือ ผู้พิพากษา Circuit Judge ในศาลเมือง (County Court)
- 3) การอุทธรณ์คำสั่งของผู้พิพากษา District Judge ในศาลสูง (High Court) อุทธรณ์ต่อ Circuit Judge ในศาลสูง High Court
- 4) คำสั่งของผู้พิพากษา Circuit Judge อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal)

3.5.2.4 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

พระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (Family Law Act 1996) หมวด 4 กำหนดให้ศาลมีบทบาทในการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว โดยหากคู่ความต้องการระงับข้อ

³² วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และอำนาจ เนตยสุภา, รายงานวิจัย การประเมินกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว, หน้า 136-145.

พิพาทสามารถยอมความ (Under Taking) ได้โดยทำเป็นสัญญายอมต่อศาลว่าจะกระทำ หรืองดเว้นกระทำการใดบ้าง เมื่อคู่ความทำสัญญายอมแล้วจะต้องลงลายมือชื่อเพื่อให้สัญญายอมนั้นมีผลบังคับ และศาลเป็นผู้มีอำนาจให้ความเห็นชอบในการทำสัญญายอมความนั้น

ทั้งนี้การยอมความไม่ใช่การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดผิด ข้อเท็จจริงใดๆ ที่ได้กล่าวไว้ในการทำสัญญายอมไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีอาญาใดๆ ต่อไปได้ และศาลไม่อาจอาศัยข้อเท็จจริงจากการทำสัญญายอมมาลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำได้ หากภายหลังมีการฝ่าฝืนข้อตกลงตามสัญญายอมถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล³³

3.5.3 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เริ่มมีกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวใน ค.ศ.1961 โดยรัฐสภาประเทศสิงคโปร์ได้ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยผู้หญิง ค.ศ.1961 (Women's Charter 1961) บทที่ 353 (Chapter 353) ซึ่งคุ้มครองเด็กหญิง ผู้หญิง และสมาชิกในครอบครัวเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสมรสและการหย่าเท่านั้น ต่อมาได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งใน ค.ศ.1967 โดยขยายความคุ้มครองไปถึงสมาชิกในครอบครัวและกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ยังได้ตั้งศาลครอบครัวขึ้นในปี 1995 เพื่อดำเนินคดีเกี่ยวกับครอบครัวทั้งหมด ซึ่งศาลครอบครัวมีบทบาทในการประสานงานกับศูนย์บริการครอบครัว (Family Protection Center) สถานีตำรวจ และสำนักงานกฎหมาย เพื่อให้คำแนะนำทางกฎหมาย การเข้ารับการรักษาจากแพทย์และรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนจัดหาสถานที่พักชั่วคราว ทั้งยังพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่อยู่ในสถานที่ห่างไกลสามารถยื่นคำร้องขอคุ้มครองผ่านทางวิดีโอได้ สามารถขอรับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินคดีในศาลจากอาสาสมัคร ซึ่งช่วยลดปริมาณการเกิดคดีความรุนแรงในครอบครัวลงและทำให้ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังมีการอบรมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ ในชุมชนและในโรงพยาบาลเกี่ยวกับเทคนิคการให้คำปรึกษา การให้ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวเข้าบำบัดรักษากรณีพิเศษเกี่ยวกับการติดยาเสพติด การให้ความช่วยเหลือเด็กที่เคยมี

³³ <http://www.dca.gov.uk>

ประสบการณ์รับรู้การใช้ความรุนแรง ตลอดจนการปฏิบัติงานกับผู้กระทำความรุนแรงและ ผู้ถูกกระทำความรุนแรงด้วย³⁴

สำหรับอำนาจของศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศสิงคโปร์ มีดังต่อไปนี้

3.5.3.1 การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ

การฟ้องคดีอาญาซึ่งเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นไปตาม บทบัญญัติของพระราชบัญญัติอำนาจของพนักงานตำรวจ (Police Force Act) บทที่ 235 มาตรา 115 ซึ่งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ (Disciplinary Officer) จะต้องฟ้องคดีอาญาทุกประเภทต่อ ศาลภายใน 6 เดือนนับแต่ทราบถึงการกระทำผิด เว้นแต่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการทำงานรับใช้ ประเทศชาติ (National Serviceman) ซึ่งจะต้องดำเนินคดีภายใน 3 ปีนับแต่งงานเสร็จ หรือในกรณี เป็นบุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งศาลและอยู่ระหว่างการหลบหนีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินคดีได้ ไม่ว่าในเวลาใดก็ตาม³⁵

3.5.3.2 ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว

ศาลที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงใน ครอบครัวคือศาลล่าง (Subordinate Court) โดยศาลส่วนแบ่งและส่วนอาญาแยกพิจารณาคดี แยกต่างหากคือ

ทางแพ่ง

ในการดำเนินคดีทางแพ่งศาลครอบครัว (Family Court) มีอำนาจออก คำสั่งและพิจารณาคำฟ้องทางแพ่ง เช่น การฟ้องหย่า การฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดู การรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรม และมีคำสั่งคุ้มครองในทางแพ่ง

³⁴ <http://www.familycourtofsgapore.gov.sg>

³⁵ <http://statute.agc.gov.sg>

ทางอาญา

ศาลแขวง (Magistrate's Court) หรือศาลจังหวัด (District Court) มีอำนาจพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัวทางอาญา โดยคดีจะอยู่ในอำนาจของศาลใดขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับข้อหาที่ได้ฟ้อง

1) ศาลแขวง (Magistrate's Court) มีอำนาจพิจารณาพิพากษา และมีคำสั่งในคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไม่เกิน 3 ปี หรือโทษปรับสถานเดียว

2) ศาลจังหวัด (District Court) มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและทำคำสั่งในคดีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไม่เกิน 7 ปี หรือโทษปรับสถานเดียว³⁶

3.5.3.3 การออกคำสั่งอนุญาตฝากขัง

การควบคุมผู้ต้องหาไว้ในระหว่างการดำเนินคดีในคดีอาญาทุกประเภทเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Criminal Procedure Act) มาตรา 56 โดยผู้ต้องหาอาจถูกนำตัวมาฝากขังต่อศาลก่อนการพิจารณาคดีได้ไม่ว่าการจับกุมเป็นการจับกุมโดยต้องมีหมายจับหรือไม่มีหมายจับก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนพยานหลักฐาน ทั้งในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง (Magistrate's Court) หรือศาลจังหวัด (District Court)

3.5.3.4 การออกคำสั่งและการตรวจสอบคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

กฎหมายว่าด้วยผู้หญิง (Women's Charter 1961) บทที่ 353 หมวด 7 ได้บัญญัติให้ศาลจังหวัด (District Court) หรือศาลแขวง (Magistrate's Court) มีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในกรณีต่อไปนี้

³⁶ <http://statute.agc.gov.sg>

1) อำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครอง (Protective Order)

ศาลจังหวัดหรือศาลแขวงมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลได้ใน 2 กรณีตามมาตรา 65 คือ

(1) ในกรณีที่เป็นที่พอใจ (Satisfaction on a Balance of Probabilities) แก่ศาลว่า มีการกระทำหรือน่าเชื่อว่าจะมีการกระทำความรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัว ทั้งปรากฏว่ามีความจำเป็นต้องคุ้มครองให้ศาลออกคำสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นก่อเหตุความรุนแรงต่อสมาชิกในครอบครัว

(2) สมาชิกในครอบครัวหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถร้องขอต่อศาลให้ออกคำสั่งคุ้มครองได้

ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ไว้ในคำสั่งคุ้มครองเป็นการเฉพาะและอาจกำหนดระยะเวลาเป็นการเฉพาะก็ได้ นอกจากนี้ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้ยื่นคำร้องขอ ศาลอาจออกคำสั่งเพิ่มเติมข้อหนึ่งหรือหลายข้อดังต่อไปนี้ก็ได้

(1) คำสั่งให้ผู้ได้รับความคุ้มครอง (Protected Person) มีสิทธิครอบครองร่วมหรือเฉพาะส่วนในที่อยู่อาศัย โดยจำกัดสิทธิครอบครองร่วมหรือเฉพาะส่วนในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความรุนแรง ทั้งนี้ไม่คำนึงว่าสิทธิครอบครองหรือสิทธิการเช่าที่อยู่อาศัยนั้นจะเป็นของผู้กระทำความรุนแรงแต่ฝ่ายเดียวหรือไม่

(2) คำสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงหรือผู้ได้รับความคุ้มครองหรือทั้งสองฝ่ายหรือบุตรไปรับคำปรึกษาแนะนำยังหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากรัฐมนตรีหรือที่ศาลเห็นสมควรสั่งให้ไปรับคำปรึกษาแนะนำ

(3) ออกคำสั่งใดๆ ถ้าจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพมีผลบังคับภายใต้มาตรา 65

ทั้งนี้ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองได้ทำข้อตกลงขยายหรือจำกัดหรือห้ามหรือผูกมัดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยกับบุคคลใด ข้อตกลงนั้นหาไม่มีผลกระทบต่อ

คำสั่งให้ผู้ได้รับความคุ้มครองมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยร่วมหรือเฉพาะส่วนไม่ ตามมาตรา 65(5) เพื่อเป็นการคุ้มครองคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมีสิทธิในที่อยู่อาศัย³⁷

2) อำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉิน (Expedited Order)

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามมาตรา 65 ถ้าความปรากฏต่อศาลว่ามีเหตุอันตรายในครอบครัวใกล้จะเกิดแก่ผู้ยื่นคำร้องขอ ศาลมีอำนาจตามมาตรา 66 ออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินได้โดยไม่ต้องคำนึงว่า ยังไม่มีการส่งหมายเรียก (Summons) ให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความรุนแรง (Respondent) แล้วหรือไม่ หรือเพิ่งได้รับหมายเรียกยังไม่ครบระยะเวลาตามกฎหมายกำหนด หรือยังไม่มีการส่งหมายเรียกให้ผู้ถูกกล่าวหาไปปรากฏตัวที่ศาลในเวลาใด

คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินมีผลบังคับในวันที่คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวส่งถึงผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความรุนแรงและผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ถ้าศาลกำหนดวันให้คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวมีผลบังคับอย่างช้าที่สุด คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวจะมีผลต่อเมื่อวันที่ศาลกำหนด อย่างไรก็ตาม คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินอาจสิ้นผลด้วยเหตุดังนี้

(1) คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินมีผลเพียง 24 วันนับแต่วันที่คำสั่งมีผลบังคับโดยชอบ หรือ

(2) เมื่อถึงวันเริ่มการพิจารณาไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ

ทั้งนี้ การสิ้นผลของคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินตามมาตรา 66 (2) ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องที่จะร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินตามมาตรา 66 (1) อีก³⁸

³⁷ วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, อุทัยวรรณ แจ่มสุธี และอำนาจ เนตยสุภา, รายงานวิจัยภาพประเมินกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว, หน้า 189-191.

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 191.

3) อำนาจศาลในการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉิน

ผู้ใดจงใจฝ่าฝืนคำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินที่ศาลออกตามมาตรา 65 (5) เว้นแต่คำสั่งที่ออกตามความในมาตรา 65(5)(b) เป็นความผิดที่มีโทษปรับไม่เกิน 2,000 เหรียญสิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่กระทำผิดฝ่าฝืนคำสั่งคุ้มครองครั้งที่ 2 มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 12 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้กระทำความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งคุ้มครองถือเป็นผู้กระทำความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจจับกุมได้ ส่วนกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลที่ออกตามมาตรา 65(5)(b) ถือเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

ทั้งนี้ในกรณีผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองหรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินนอกจากจะต้องรับโทษตามมาตรา 65(8) แล้ว ศาลอาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายคำสั่งตามมาตรา 65(5) อีกได้ โดยให้มีผลนับแต่วันออกคำสั่งใหม่หรือตามที่ระบุในคำสั่งนั้นก็ได้³⁹

ทั้งนี้หากผู้มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาล (Applicant) หรือผู้ที่อยู่ในบังคับของคำสั่งคุ้มครองฝ่ายใดไม่พอใจคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลสามารถยื่นอุทธรณ์ให้ศาลแก้ไขเพิ่มเติม (Vary) เลื่อน (Suspend) หรือยกเลิกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพได้ โดยมีหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Criminal Procedure Code) มาตรา 77 เกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งศาลจังหวัด (District Court) หรือศาลแขวง (Magistrate's Court) ดังนี้

(1) คู่ความฝ่ายที่ไม่พอใจคำสั่งศาลสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลสูง (High Court) เนื่องจากคำสั่งคุ้มครองในกฎหมายว่าด้วยผู้หญิง (Women's Charter) เป็นคำสั่งคุ้มครองทางแพ่ง ศาลสูง (High Court) จึงมีอำนาจพิจารณาภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการดำเนินคดีในศาลฎีกา (Supreme Court of Judicature Act)

(2) อุทธรณ์ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยผู้หญิง (Women's Charter) ส่วนที่ 7 และ 8 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพที่ได้

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 188-191.

อุทธรณ์ต่อศาลสูง (High Court) จะได้รับการพิจารณาข้อเท็จจริงแห่งคดีอีกครั้ง ทั้งนี้ศาลสูง (High Court) มีอำนาจเช่นเดียวกับศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) ที่จะรับฟังข้อเท็จจริงแห่งคดีภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการตัดสินคดีในศาลฎีกา (Supreme Court of Judicature Act)

(3) ส่วนอุทธรณ์คำสั่งในกรณีอื่นๆ นอกจากเรื่องคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพในกฎหมายว่าด้วยผู้หญิง (Women's Charter) ส่วนที่ 7 และ 8 ไม่สามารถอุทธรณ์ต่อศาลสูง (High Court) ได้ เว้นแต่ผู้พิพากษาของศาลสูง (High Court) ศาลจังหวัด (District Court) หรือศาลแขวง (Magistrate's Court) รับรองให้อุทธรณ์ได้ ในการพิจารณาคดีในศาลสูง (High Court) ผู้พิพากษามีอำนาจออกคำสั่งประการใดๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร⁴⁰

3.5.3.5 การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

ศาลครอบครัวของสิงคโปร์มีระบบของการระงับข้อพิพาทในคดีครอบครัว โดยการประชุมกลุ่มครอบครัว (Family Justice Team Conference) ซึ่งศาลและกลุ่มสหวิชาชีพ จะดำเนินการและประสานงานเพื่อให้คู่ความยุติคดี

สำหรับคดีความรุนแรงในครอบครัวศาลมีอำนาจไกล่เกลี่ยโดยจัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างคู่ความและสหวิชาชีพ หากคู่ความพอใจก็จะทำข้อตกลงกันต่อศาลและศาลจะจัดบันทึกข้อตกลงไว้ เพื่อให้สัญญายอมที่ทำขึ้นระหว่างคู่กรณีมีผลบังคับ แต่ถ้าการประชุมเจรจาไม่สำเร็จ ฝ่ายจำเลยไม่ยอมรับในข้อตกลงจะต้องเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาล ทั้งนี้พยานหลักฐานรวมถึงคำรับสารภาพในชั้นประชุมปรึกษาร่วมกันจะไม่นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลอีก⁴¹

จากการศึกษากฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ ดังปรากฏในตารางที่ 1

⁴⁰ <http://statute.agc.gov.sg>

⁴¹ <http://statue.agc.gov.sg>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ

อำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
1. การรับฟ้องคดีที่แจ้งความหรือร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความ	อายุความ 3 เดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งความหรือร้องทุกข์ได้	อายุความในการฟ้องคดีความรุนแรงในครอบครัวขึ้นอยู่กับประเภทของความผิดอาญาที่ได้กระทำลง ตามประมวลกฎหมายอาญา (Penal Law)		พนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องฟ้องคดีอาญาทุกประเภทต่อศาลภายใน 6 เดือนนับแต่ทราบถึงการกระทำผิด เว้นแต่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการทำงานรับใช้ประเทศชาติ (National Serviceman) หรือในกรณีเป็นบุคคลที่ฝ่าฝืนคำสั่งศาลและอยู่ระหว่างการหลบหนี

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ (ต่อ)

อำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
<p>2.ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา และมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว</p>	<p>ศาลเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่การกระทำความรุนแรงในครอบครัวกรรมเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทและกฎหมายอื่น มีอัตราโทษสูงกว่า อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น</p>	<p>1)ศาล ครอบครัว มีอำนาจพิจารณาคดีส่วนแบ่ง ที่คู่ความประสงค์ ระวังความรุนแรง ยุติความแตกแยกในครอบครัว การให้ความคุ้มครอง และการออกคำสั่งคุมประพฤติ</p> <p>2)ศาลอาญา มีอำนาจพิจารณาคดีอาญา ในกรณีที่ประสงค์ฟ้องร้องผู้กระทำผิดให้ถูกพิพากษาลงโทษ</p>	<p>1)คดีแพ่ง ศาลที่มีอำนาจคือศาลเมือง (County Court) และศาลแขวง (Magistrate's Court)</p> <p>2)คดีอาญา คดีทั่วไปอยู่ในอำนาจศาลแขวง (Magistrate's Court) ส่วนคดีความรุนแรงในครอบครัวที่มีความรุนแรง อยู่ในอำนาจศาล Crown Court</p>	<p>1)คดีแพ่ง ศาลครอบครัว (Family Court) มีอำนาจออกคำสั่งและพิจารณาคำฟ้องทางแพ่ง เช่น การฟ้องหย่า การฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดู และมีคำสั่งคุ้มครองในทางแพ่ง</p> <p>2)คดีอาญา ศาลแขวง (Magistrate's Court) หรือศาลจังหวัด (District Court) มีอำนาจพิจารณาพิพากษา โดยคดีจะอยู่ในอำนาจของศาลใดขึ้นอยู่กับระวางโทษที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิด</p>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ (ต่อ)

อำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
<p>3.การออกคำสั่งอนุญาต มัดมือผูกข้อมือ</p>	<p>หากมีเหตุจำเป็นที่ทำให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่ได้ตัว สามารถมัดมือผูกข้อมือได้เป็นคราวๆ คราวละไม่เกิน 6 วัน แต่ไม่เกิน 3 คราว</p>		<p>ในระหว่างการพิจารณาคดี เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องดำเนินการขอฝากขังต่อศาล โดยผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวฝากขังไว้ที่ศาล แต่ถ้ากำหนดระยะเวลาฝากขังไม่เกิน 3 เดือน ผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวที่สถานีตำรวจ</p>	<p>ผู้ต้องหาอาจถูกนำตัวมาฝากขังต่อศาลก่อนการพิจารณาคดีได้ ไม่ว่าจะการจับกุมเป็นการจับกุมโดยต้องมีหมายจับหรือไม่มีหมายจับก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนพยานหลักฐาน ทั้งในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง (Magistrate's Court) หรือศาลจังหวัด (District Court)</p>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ (ต่อ)

อำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
<p>4. ก า ร อ อ ก ค ำ ส ั่ง ค ุ้ ม ค ร อ ง ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและการให้ความเห็นชอบกับคำสั่ง</p>	<p>พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวและให้เสนอให้ศาลเห็นชอบภายใน 48 ชั่วโมง</p>	<p>ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราวรวมทั้งคำสั่งคุ้มครองเด็กชั่วคราว (Temporary Order of Protection/ Temporary Order for Child Support) คำสั่งวางข้อกำหนด (Order of Disposition) คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ (Order of Protection) คำสั่งห้ามหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีหรือพกพาอาวุธปืน (Suspension and Revocation of License to Carry, Propose Firearm)</p>	<p>ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว (The Family Court Act 1996) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม (Protection from Harassment Act 1997)</p>	<p>ศาลจังหวัด (District Court) หรือ ศาล แขวง (Magistrate's Court) มีอำนาจในการออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ คำสั่งคุ้มครอง (Protective Order) คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉิน (Expedited Order)</p>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ (ต่อ)

อำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
<p>4. การออกคำสั่งคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและการให้ความเห็นชอบกับคำสั่ง</p>	<p>ผู้มีส่วนได้เสียกับคำสั่งของศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือให้ศาลทบทวนคำสั่งภายใน 30 วันนับแต่ทราบคำสั่ง</p>	<p>คู่ความที่ต้องต้องการอุทธรณ์คำสั่งของศาลสามารถอุทธรณ์ต่อแผนกรับอุทธรณ์ในศาลสูงของรัฐนิวยอร์ก (Supreme Court) ภายในเวลา 30 วันนับแต่ศาลมีคำสั่ง</p>	<p>การอุทธรณ์คำสั่งคุ้มครอง</p> <p>1) คำสั่งของศาลครอบครัว (Family Proceeding Court) อุทธรณ์ต่อแผนกในศาลสูง</p> <p>2) คำสั่งของ District Judge ในศาล County Court อุทธรณ์ต่อ Circuit Judge</p> <p>3) คำสั่งของ District Judge ในศาลสูง อุทธรณ์ต่อ Circuit Judge</p> <p>4) คำสั่งของผู้พิพากษา Circuit Judge อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal)</p>	<p>คู่ความฝ่ายที่ไม่พอใจคำสั่งศาลสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลสูง (High Court) เนื่องจาก เป็นคำสั่งคุ้มครองทางแพ่ง ศาลสูง (High Court) จึงมีอำนาจพิจารณาภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการดำเนินคดีในศาลฎีกา (Supreme Court of Judicature Act)</p>

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยกับต่างประเทศ (ต่อ)

ศาลในคดีความรุนแรงในครอบครัว	ประเทศไทย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศอังกฤษ	ประเทศสิงคโปร์
<p>5. การยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว</p>	<p>1) การยอมความให้พนักงานสอบสวนหรือศาลจัดให้มีข้อตกลงเบื้องต้นหากปฏิบัติครบถ้วนจึงให้มีการยอมความ แต่หากฝ่าฝืนพนักงานสอบสวนหรือศาลมีอำนาจยกคดีขึ้นดำเนินการต่อไป</p> <p>2) พนักงานเจ้าหน้าที่และศาลมีอำนาจตั้งผู้ประนีประนอมเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยให้คู่ความยอมความกัน เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จให้จัดให้มีการทำสัญญายอมความ</p>	<p>ศาลมีอำนาจแนะนำให้โจทก์หรือผู้มีส่วนได้เสียไกล่เกลี่ยอย่างไม่เป็นทางการตาม หากสามารถตกลงกันได้คู่ความจะต้องส่งข้อตกลงเพื่อให้ศาลครอบครัวเห็นชอบ ศาลจะมีคำสั่งให้ข้อตกลงที่ได้ทำขึ้นระหว่างคู่ความมีผลบังคับผูกพันจำเลย ถ้อยคำที่ให้ไว้ระหว่างการประชุมทำข้อตกลงในชั้นไต่สวนเบื้องต้น (Preliminary Conference) จะไม่ใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีในศาลนี้หรือในศาลอาญาต่อไป</p>	<p>ศาลมีบทบาทในการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว โดยให้คู่ความทำสัญญายอมต่อศาลและศาลเป็นผู้มีอำนาจให้ความเห็นชอบ ข้อเท็จจริงใดๆ ที่ได้กล่าวไว้ในการทำสัญญายอมไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีอาญาใดๆ ต่อไปได้ หากภายหลังมีการฝ่าฝืนข้อตกลงตามสัญญายอมถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล</p>	<p>ศาลมีอำนาจไกล่เกลี่ยโดยจัดให้มีการร่วมประชุมระหว่างคู่ความและสหวิชาชีพ หากคู่ความพอใจก็จะทำข้อตกลงกันต่อศาลและศาลบันทึกข้อตกลงไว้เพื่อให้สัญญายอมที่ทำขึ้นระหว่างคู่กรณีมีผลบังคับ แต่ถ้การไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จจะต้องเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาล ทั้งนี้พยานหลักฐานรวมถึงคำรับสารภาพในชั้นประชุมปรึกษาร่วมกันจะไม่นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลอีก</p>